Lutherrózsa

A Tatai Evangélikus Egyházközség hírlevele, amely az információáramlást és a lelkiséget kívánja segíteni. Alapítva Urunk 1992. esztendejének adventjében. Kapják a gyülekezet tagjai, Tata vonzáskörzetének evangélikussága és az érdeklődők. *Megjelenés:* **minden hónap első vasárnapján.**
Kiadó/Szerkesztő: ***Franko Mátyás*** tatai evangélikus lelkész Tel./Fax: **34-588-065**
Drótpostacím: **frankom962@gmail.com** Virtuális újságunk elérhetősége: **http://tata.lutheran.hu**

Gyorsan, gyorsan! Ádvent van, mindjárt itt a Karácsony! Ismerősek ezek a mondatok nekünk, ugye? De miért is? Talán mi magunk mondtuk?

***

Egy régi elbeszélés szerint, amikor az ÚRJézus felment a mennybe, onnan fentről szomorúan látta, hogy hiába tanította övéit szeretetre és egyetértésre, mintha elfelejtették volna intelmeit, sajnos igen gyakran torzsalkodtak, veszekedtek. Elhatározta hát, hogy egyik éjjel titokban visszajön a földre, s hogy ne irigykedjenek egymásra az emberek, minden ház kapujába letett egy keresztet. Az emberek amikor reggel felébredtek, csodálkozva látták ezt a mennyei jelet, de nem értették, hogy miért nagyobb az egyik, s miért kisebb a másik? Persze mindenki a maga keresztjét nézegette, próbálgatta, hogy melyik végét tudná megfogni, megemelni, mert hát mégsem hagyhatják kint az utcán, mivel azt gondolták ez a dolog nem lehet más, csakis az ÚRIsten műve. Amikor bevitték, betuszakolták a legbelső szobába ezt a furcsa égi jelet, akkor a fekete kereszt hirtelen fényárban kezdett úszni, s először egy félelmetes zúgás hallatszott, amibe még a kicsinyke ablak üvegei is beleremegtek, majd megszólat egy szelíd, de határozott hang: *"Ez a te idődd!"* Napokig csönd honolt az egész faluban, mert az emberek egymásnak sem merték elmondani, mi történt velük szépszobájuk félhomályában... Aztán szép lassan felbátordtak, s megosztották egymás közt furcsa élményeiket, s megegyeztek: *az idő a legnagyobb kereszt!*

***

Még néhány óra, s a vasárnapi csendben meggyújthajtjuk ádventi koszorúnk első gyertyáját... A hívő ember számára a lassulás kezdete, s a picinyke lángocskák lélekmelengető fénye közösségbe hív mindannyiunkat: a családi meghittbe és az ünneplő nagyobbba.

Van, aki ezerszám fűzi aprócska villannykörtéit házának ablakába, kertjének fenyőire, mert lelkében érzi: ilyenkor ha sok is a fény, akkor is kevés...

Ádvent különlegessége, hogy december kora-sötétségében személyes álmok tucatjai villannak fel a fények játékában – utcákon és tereken, otthon a pihenés rövidségében, s olykor egy-egy pillanatra talán a munkahely hosszú óráinak monotonitásában is. Ha ezt félreértjük, akkor könnyű prédájává válunk a reklámoknak, s bosszantó cirkusszá válik az, ami szentnek rendeltetett, akkor nem lelassulva érkezünk a karácsonyi csodához, hanem "ajtóstól esünk" bele az ünnepekbe!

Ádvent van. Isten különös, háztetőkre- és ablakokba-csalt fényjátékba csomagolt hivogatása ez a karácsonyi titok felé: A *Logosz*, az *"Ige testté lett és lakozott miközöttünk"* – olvashatjuk János evangéliumának elején. Pünkösd után azonban valljuk, hogy bennünk élhet az Ige, s ha "történik bennünk, s közöttünk az Isten", akkor átélhetjük, hogy a jónak, a szépnek, az emelőnek részeseivé váltunk.

***

Az ádvent szó (ad-venio) valamihez való közeledést jelent. Fordítják várakozásnak és érkezésnek. Az eredmény ugyanaz: *Egymásra találása ez embernek és Istennek.* Ez nemcsak egy ünnep a javából, hanem a legnagyobb, ami történhet velünk, s erre-érdemes készülni! Ezért:

Csak lassan, lassan!
Ádvent van...

fm

Ünnepi alkalmaink

Ádvent 4. vasárnap (dec. 23.)
de. 10 órakor *istentisztelet*

Szenteste (dec. 24. hétfő)
du. 3 órától *istentisztelet*

Karácsony ünnepe (dec. 25. kedd)
de. 10 órakor *Ünnepi istentisztelet (úrv.)*

Karácsony 2. napja (dec. 26. szerda)
de. 10 órakor *Ünnepi istentisztelet (úrv.)*

Esztendő utolsó vasárnapja (dec. 30.)
de. 10 órakor *Istentisztelet*

Óév este **du. 4 óra** *Hálaadó istentisztelet*

Újév ünnepe (jan. 1. kedd)
de. 10 órakor *Ünnepi istentisztelet (úrv.)*

Vízkereszt ünnepe (jan. 6. vasárnap)
de. 10 órakor *istentisztelet*

NikA *első alkalma*
2019. február 7-én, du. 5 órakor

Nagy örömmel készülődünk hagyományos *ádventi zenés áhítatunkra*... A „közönség-kívánságokat" figyelembe véve, a korábbi évek visszajelzései mentén idei műsorunkban különösen nagy hangsúlyt fektetünk az énekekre és a magyar dalszövegekre. Elsősorban meghitt angolszász, francia és magyar karácsonyi dalokat gyűjtöttünk csokorba, ám reméljük, hogy az ismerős dallamok mellett zenei meglepetéseket is fogunk tudni okozni... Sok szeretettel hívogatunk!

A zenészek/énekesek

Rövid-hírek

Október 28-31. között református testvéreinkkel közösen megtartottuk ezévi reformáció-heti sorozatunkat, melynek meghívott szolgálattevője *Végh Tamás* nyugállományú református lelkész volt.

November 4-én istentisztelet után az Almási-úti temetőben elhelyeztük a megemlékezés virágait *Dr: Nagy István, Plahy Lajos, Dropa Sámuel lelkészek* sírjaira valamint gyülekezetünk egykori felügyelője *Dr. Stranszky János* és gondnokának *Jakus Sándor* sírjainál is mécseseket gyújtottunk és énekeltünk.

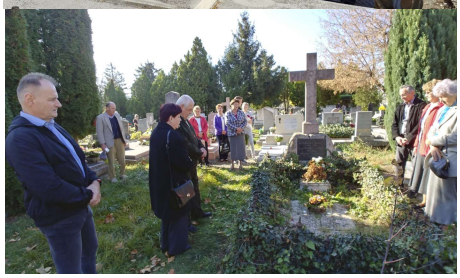

November 9-én kollégáimmal együtt résztvettünk azon az ünnepségen, melynek apropóját az *„Együttérzés”* szobra Tatára érkezése adta. A *Magyar Máltai Szeretetszolgálat* honlapja (maltai.hu) ezt írta: „Az evangélikus lelkipásztor az irgalmas szamaritánius történetéről elmélkedve azt mondta, azt a kérdést kell feltennünk, kinek válhatunk mi a felebarátjává. *»Úgy tűnik, mintha Krisztus ebben a világban aludna, de ő álmában is cselekszik. Minket álmodik, és azt akarja, hogy a mi életünk krisztusi legyen. Amikor elmegyünk emellett a szobor mellett, akkor gondoljunk arra, hogy Isten az élet Istene, és a szava teremtő hatalom. Amikor Krisztus a szívünkben teremt, akkor együttmunkálkodó barátokká válhatunk. Isten munkatársaivá kell válnunk.”* Frankó Mátyás elmélkedését zárva arra hívta fel a figyelmet, hogy az egyház nem tudja egyedül megoldani a szociális problémákat. *„Ezeket a problémákat, melyeket odatettek elé, azt csakis közösen lehet megoldani. A Krisztus itt fekszik a padon és misszionál. Ez azt jelenti, küldetésünk van. A jó, a szép küldetésében.«*

Nov. 14-én a Környei-úti temetőben eltemettük *Józsa Károlyné sz. Lázár Erzsébet* evangélikus testvérünket, akit 95 éves korában szólította magához az ÚR. Boldogok, akik az ÚRban hunytak el.

Nov. 15-én *Bakonycsernyén* szokásos, havi rendszerességű Lelkészi Munkaközösségi ülésen (LMK) vettem részt.

Nov. 17-én szombaton délelőtt templomkert-takarítást szerveztünk. Köszönet a segítőknek!

November 24-én templomunkból elbúcsúztattuk *Takács Andrea* testvérünket, aki 55 éves korában távozott el közülünk. Hamvait az agostyáni *ökofalu erdő-temetőjében* helyeztük örök nyugalomra. Emlékét tegye áldottá Isten szíveinkben!

Nov. 25-én istentisztelet keretében *Nagy Csaba* testvérünk a keresztség szentségében részesült. Isten áldja meg elhatározását, s váljék áldássá övéinek!

November 30-án kibővített egyházmegyei gyűlésen vettünk részt melynek témája a LÉM (Lelkészi Életpálya Model) volt. Gyülekezetünket felügyelőnk *Grőber Ilona Judit* és jegyzőnk *Dr. Vancsai Józsefné Dr.* és jómagam képviseltük. Az Országos Egyházi Iroda igazgatója *Krámer György* tartott előadást a gyülekezetek képviselőinek a LÉM kidolgozásának nehézségeiről ill. a várható következményeiről.

Örömmel jelentem, hogy gyülekezeti tagjaink odafigyelésének köszönhetően – élükön *Varga István* tetstvérünkkel(!) – két éve, gyülekezetünk újkori megalapításának 90. évfordulóján elültetett finnországból kapott *„barátság-nyírfák”* (mindkettő!) szépen fejlődnek. További erősödésüket ezután is rendszeres öntözéssel biztosítjuk, emlékezve a Joensuu-Pielisensuu-i testvérgyülekezetünkre! (Képek: *Dr. Tapani Nuutinen* – akkori igazgató lelkész – és az ünnepség díszvendégei.)

Kedves Testvéreim!

Szeretettel adom kézbe Lutherrózsánk 26. évfolyamának utolsó számát. Remélem, mindenki talál benne most is valami épülésre valót, akár nyomtatott formában, akár számítógépen éri el az olvasót. Hála Istennek sikerült ebben az évben is olyan tartalommal ‘megtöltenem’ a LR-t, hogy más médiumok az átvett cikkeken keresztül népszerűsíthették “kisújságunkat”. Ez örömmel tölt el engem és segítőimet, akiknek hadd mondjak köszönetet: *Dóra* és *Betta* lányaimnak valamint *feleségem*nek, aki hivatása és gyülekezetünk kántori feladatai mellett, mindig segítségemre van egy-egy gyors korrektúrázásban is!

Jelentem, elkészült a NikA 34. szemeszterének szórólapja, szeretettel várom a Testvéreket ezekre a bibliaórákra is!

Gyülekezetünk Vezetősége nevében is Mindenkinek Istentől gazdagon megáldott ádventi időszakot kívánok!“

HAJLÉKTALAN JÉZUS

Az együttérzés szobra

2000 év után újra köztünk volt. Eljött hozzánk, napokig itt volt. Pont’ egy feltámadásnyi időt: *péntektől vasárnapig*. Le lehetett ülni mellé, meg lehetett fogni, hozzá lehetett nyúlni – ruhája most elérhető volt, mint annak idején a vérfolyásos asszonynak. Most nem élőszóval tanított, de várta most is, hogy jelenkori tanítványai észrevegyék és megértsék őt. Csöndben és alázatosan várt Rád is az Égi Király. Volt rá idődd, hogy találkozz vele? Hogy megtekintsd: rongyaiba burkoltan, fázva, magányosan is arra vár, hogy odalépj hozzá?

Mi büszke, modernkori Jézus-követők, mai tanítványai meghallottuk-e Őt, hogy némán is mit kér tőlünk, mint tanít nekünk? Vajon, ha felkelt volna padjáról, és megszólal, rámutat titkos és nyílt bűneinkre, kényelmességünkre, komfortzónánkra, akkor hogyan reagáltunk volna? Követjük őt, mindent hátrahagyva? Vagy közömbösen elmegyünk mellette és rohanunk a saját mindennapjaink után? Esetleg farizeusként elhallgattatjuk magunkban vádló vagy magunkat mentegető kérdéseinkkel?

Közeleg a tél.... Egyre hidegebbek a nappalok és éjszakák – kint is, és az emberi szívekben is. Fázunk egymástól is: hátha a felszínes segítségnyújtáson túl többre is szüksége lenne. Az meg időbe, energiába, lelki nyitottságba kerül. Néma Jézusunk mégis azt üzeni: vegyétek észre, aki némán és csendben, rongyaiba burkolózva az odahajlásunkra, a kérdéseinkre vár. Jézus Urunk ma is azt kéri: ne menj el észrevétlenül társad, szomszédod mellett.

Sok külföldi nagyváros és magyar település után Tatán is látható volt *Timothy Schmalz* köztéri alkotása, a Hajléktalan Jézus – Az együttérzés szobra. Az alkotó célja is az volt, hogy felhívja a figyelmet a kirekesztett, magányos emberekre, hogy tudatosabban figyeljünk oda az elesettekre. Istenünk ma is minden eszközt megragad arra, hogy törvényeit meghallhassuk, és amíg tart a kegyelem időszaka, szívünkhöz eljuthasson. Ne hagyjuk figyelmen kívül, nyissuk ki szívünket, lelkünket előtte!

Isten hozott Hajléktalan Jézus!

Pataki Gergely
presbiter

A *Geszti Óvoda* apróságainak meghatóan szép, tartalmas műsora.

***Vecsei Miklós*, a Máltai Szeretetszolgálat alelnöke beszél.**

***Michl József* polgármester a köztéri „vándor-szobor” Tatára érkezése okán mondta el gondolatait.**

Az első nap *Pauer László* dallamjátékával zárult.

„A hűség a gyökerekből él és a fényből növekszik”

A távlatot mindig Isten adja, az elismerés az emberektől jöhet

***Turi Balázs* Bakonycsernye polgármestere, a díszpolgári címek átadásakor – *melyet a Szarka-házaspár húszéves közösségépítő munkájának elismeréséül kapott* – úgy fogalmazott: *„Amióta az esperes is tagja az önkormányzati képviselő-testületnek, megváltozott az ülések légköre.”* Számos közösségi életet javító projekt fűződik nevükhöz, melyek önmagukban is elismerésre méltóak lehetnének, de a házaspár opus propriuma (elsődleges munkája) mégis az, hogy a Dunántúl legnagyobb vidéki evangélikus gyülekezetét lelkipásztori bölcsességgel vezessék, a híveket hitükben erősítsék, életük örömeiben kísérjék őket és bánatukban lelki segítséget nyújtsanak nekik.**

Esperes úr! Emlékszel-e arra, hogy húsz évvel ezelőtt, amikor *Bence Imréék* után Bakonycsernyére kerültetek, milyen fákról és gyökerekről meséltél nekem?

Jó lenne, ha pontosan emlékeznék rá, szeretem a fák képét használni, de hogy melyik „kedvencemet” említettem azt csak gyanítom. Talán éppen *Pilinszky „Harmadnapon”*-jából idézhettem, a ravensbrücki fákról azt a sort, hogy: *„És megérzik a fényt a gyökerek”*.

Jól emlékszel! Hadd kérdezzem: Hát ide engedtétek a gyökereiteket? Mik voltak a megkapaszkodás nehézségel, s milyen örömök segítették a kötődéseteket?

Ami erőt adott, az a gyülekezet szeretete, s ezt változatlan formában érezzük ma is. Az első pillanattól éreztük az odaadó szeretetüket, bizalmukat, s azt kell mondanom, hogy ez töretlen. Ami nehézséget okozott, hogy Éva szülei, mintegy három és félórányi autó-járásnyira laknak *Barcson,* s az én szüleim is másfél, kétórányira laktak a *Rába-köz*ben – akkoriban még az utak állapota is más volt(!) –, s a gyerekek nevelése úgy, hogy Éva is lelkész olykor komoly szervezési kihívások elé állított minket. A hétvégék, nagyünnepek szolgálatai különösen is igényelték a segítő „felvigyázókat”. Nem véletlenül mondták gyerekeink köszöntésükben, hogy *„nekik nagyon sok nagypapájuk és nagymamájuk volt itt Csernyén”*! Az ebbéli nehézségekből nagyon sokat átvállaltak, s tényleg megéltük az igét *„egymás terhét hordozzátok”*. Éltük az evangéliumot, sokat tanultunk tőlük, s reménységem szerint ők is tőlünk.

A sorsközösség tudatos vállalása mindig emel. A Bibliában gyakran találkozunk az ÚR és övéi kapcsolatának megértéséhez a házasság képével, aminek koronája a hűség. Ti eleddig hűségesen helytálltatok hivatásotokban, pedig számos terhet vállaltatok fel: több gyülekezet gondját-baját, aztán 2006-tól esperességel járó hivatali teendőket, sok más közegyházi funkció mellett. Ha ketten is vagytok, nem sok ez egy kicsit?

De, határozottan állítom, hogy igen, s ahogyan átléptem az 50. évemet, éreztem, hogy lassítanom kell, hogy át kell szerveznem az életemet, más struktúrában kell folytatnom a a munkámat. Többek között ezért is léptem vissza egyet a zsinati szolgálatomból, ahol egy cikluson át zsinati lelkészi alelnök voltam. Most erőm, időm jelentős részét inkább ide szánom a gyülekezeti munkára, a családomra. Ebben per-

sze segítséget ad az évtizedek alatt megszerzett rutin, de mindent – az igehirdetést főleg nem(!) – nem lehet reflex-szerűen, rutinból csinálni, mert akkor elveszíti az ember a felkészülés ízét, örömét. A rutin persze nagyon jól jön, a napi egyéb feladatok vagy éppen az adminisztrációs kötelezettségeink letudásában. Ebben óriási segítség a feleségem, amit köszönök is neki mindig, s igen hálás vagyok érte!

Lelkészt én még nem láttam, aki szereti az adminisztrációt! Éva, Te üdítő kivétel lennél? Hiszen két lelkész hivatali munkáját, az egyházmegyénk adminisztációs terheit is felvállaltad...

Alapjában véve rendszerető embernek tartom magam, szeretem átlátni a dolgokat. Mielőtt a teológiára mentem, két másik hivatással is 'kacérkodtam'. Énekzene szakos tanárként tudtam magamat elképzelni vagy – családi örökségként, hiszen édesanyám vegyészmérnök – vegyészként is kiteljesedhettem volna. Fel is vettek a *Vegyipari Egyetemre*, de végül is a teológia mellett döntöttem, s ebbéli döntésemben pedig komoly súlya volt annak, hogy anyai nagyapám – *Molnár Lajos* – is evangélikus (missziós) lelkész volt *Barcson*.

Mivel a műszaki dolgok sem állnak távol tőlem, s nem „díjazom" a káoszt, ezért az egészséges feladatmegosztás jegyében, látva István gyengeségét az adminisztrációban, szívesen átvállaltam a munka ezen részét, mert én átlátom, nekem nem okoz akkora plusz terhet a papírmunka, mint sok-sok kollégámnak, akik nem szeretnek ezzel foglalkozni. Szeretem a rendet, s ezért szívesen segítek Istvánnak ebben is, mert tudom, hogy a munkát el kell végezni valakinek, mert csak így mennek szép rendben a dolgok. Jóllehet átvállaltam ezt a feladatrészt, azért olykor én is berzenkedek a felesleges időterhet ránkrovó közegyházi adminisztráció miatt, sőt négyszemközti beszélgetéseinkben morgolódom neki, ha túlságosan bonyolultnak vélem az egyházi adminisztráció elvárásrendszerét.

Beszéljünk inkább erőt-adó dolgokról, mint például gyermekeitek. Te mint édesanya, hogyan látod a Szarka család bakonycsernyei elmúlt húsz évét?

Áldásnak veszem, hogy lelkészi hivatásom mellett nagy erőt kaptam az anyai hivatásom megéléséhez is. Megadatott, hogy 2009-ig, Dorka nyolcéves koráig félállásban dolgoztam a csernyei gyülekezetben, s ezért sokat tudtam foglalkozni gyermekeinkkel. Ha Istvánnak menni kellett valahová, akkor én mindig biztos pontként itthon voltam, tudtam intézni az egyéb ügyeket, de tudtam törődni az enyéimmel is.

A sokrétű feladataink – például az óvodánk dolgait én viszem, én tartom velük heti rendszerességgel a kapcsolatot, lelkigondozásukért, továbbképzésükért én vagyok felelős, de említhetem a hitoktatást is – magukkal hozták azt, hogy ügyesen be kell osztanunk az időnket, meg kell határoznunk, hogy ki miért „felelős" úgy a gyülekezeti, mint a családi életben. Felállított prioritásaink aztán meghozták az eredményeket, s emellet a ráadás, hogy nagy örömmel szolgálunk itt, mint lelkészek, sőt, mondhatom talán, mint papcsalád is... Bár gyermekeink számára ez még inkább Istentől kapott sors, beléjükplántált elvárás, mintsem tudatos döntés. Úgy látom, hogy a „kisebbek" *Márton* és *Teodóra* még „érnek" – *Isten még nem kész velük(!)*... szól közbe István –, de *Orsolya*, aki 21 éves és másodéves *pszichológus hallgató a Pázmányon,* ő már tudatosan szolgál – mint kántor is – s vallja meg hitét. Mint *lelkészunoka* én azt éltem meg, hogy belenövök egy evangélikus tradícióba, s ennek a szépségéről meggyőzötten férjemmel együtt próbáltam ezt a jó hagyományt magam is továbbadni nekik. Remélem, hogy az idő, majd minket igazol, s gyermekeink később, felnőtt korukban is – nemcsak mostani, ünnepi istentiszteletünkön elmondott köszöntésük megható mondataikban (amit szülőkként bizony megkönnyeztünk!) – örömmel emlékeznek majd vissza bakonycsernyei „papgyerek"-múltjukra.

A Szarka-család fája itt a bakonycsernyei hegyek között terebélyesedett ki, itt hoztak gyümölcsöket. Kinek vastagabbak az idekötő gyökerei, Neked vagy Istvánnak?

Azt gondolom, hogy nekem. Én vagyok az, akit nem lehetett innen „kirobbantani", s amikor hívás érkezett máshová, akkor mindig én voltam az, aki láttatta a többiekkel, hogy ez a legjobb hely nekünk. Az a testvéri közösség, ami itt kialakult, az ideköt minket. Akárhová is mentünk volna, ott is egy-egy gyülekezet van, emberi gondokkal, megoldandó feladatokkal, amikkel ugyanúgy meg kell küzdeni. Itt megszerettek minket, mi is őket, s igazából nincs hova elvágyakozni.

Minden fiatalt biztatok, hogy a jövő, a minőségi élet az vidéken van/lesz. Mint a Fejér-Komáromi Evangélikus Egyházmegye legnagyobb gyülekezetének az igazgató lelkésze, ezt Te is így látod? Egyházunk számára is a jövő vidéken lesz?

Sajnos ezt így nem merem kimondani. A vidékben óriási erők szunnyadnak, ez kétségtelen, csak hogy a vidék arca az elmúlt húsz évben teljesen megváltozott. Korábban még a háztáji gazdálkodáson, a termelőszövetkezeteken keresztül megtalálhatóak voltak a falvakban, mezővárosokban az agrártársadalom részei, mára azonban kertvárosi lakóövezetté váltak a falusi települések. Ingáznak a nagyvárosi üzemekbe, az udvarokat befüvesítik, s alig vannak, akiknek marad idejük, erejük arra, hogy megműveljék saját kiskertjüket. Abban a pillanatban, hogy elszakadunk a természettől, s kikerülünk az ÚRIsten kezéből, aki az időjáráson keresztül fegyelmez minket, felborul a természetes ritmus, s sajnos igen gyakran elidegenedik az ember a természet Urától is. *Deszakralizációnak* is nevezhetjük ezt, ami fellazította a falusi közösségeket. Korábban még tudták/érezték, hogy a 'mindennapi kenyér' kérdése, a gabona beérése, a termés áldásossága mögött az Úristen kegyelme húzódik, mára ez agrárpolitikai stratégiává alakult át.

A jövőbeni fellendülés nagyobb esélyét inkább a városi gyülekezetekben látom. Az urbanizáció következtében előállt elmagányosodás, családok atomizálódása mára olyan mértékűvé vát, hogy ösztönszerűen megoldások után kutat a városi ember. Felértékelődtek a kisközösségi értékek, s egy *jól működő gyülekezet minőségi formában* ezt a keretet biztosítani tudja. Ennek a szükségszerűségnek a felfedezéséig a falusi gyülekezeteink sokszor még talán nem értek el. Jó lelkipásztori vezetéssel a vidéki nagyobb gyülezetek és a városi kisebb gyülekezetek előtt ezért én szép jövőt vizionálok.

Mellékelt díszpolgári okleveleitek, s az elmúlt 20 év lelkészi szolgálatának szép eredményei magukért beszélnek. Két lelkész azonban gyakran nincs egy véleményen, ezért érdekelne: Éva, vannak teológiai vitátok?

Egy irányba húzunk, alapfeltétel az egyetértés, de a ha vannak, akkor azok szinte csak a liturgiához kötődnek. Az a problémám ezzel kapcsolatban, *ha nem tudjuk használni az új liturgiát, akkor ne erőltessük!* A tanuláshoz nemcsak soksok idő kell, de profi énekesek, zeneértők is, akik vállalják, hogy elmagyarázzák, betanítják az új formákat. Ez komoly előkészületet, tervezést igénylő feladat, s ez a gyülekezeti lelkészeket – különösen a szórványgyülekezeteket is gondozókat – szinte teljesíthetetlen kihívásokkal szembesíti. Én ebben mint kántor is – nehézségek ellenére rugalmas vagyok –, s havonta egyszer, az úrvacsorás istentiszteleteket Istvánnal együtt az új liturgia szerint végezzük. Számomra a legfőbb irányelv, hogy ne okozzunk törést a gyülekezetben az ilyen vagy olyan liturgia erőltetésével.

István, beszéljünk végezetül a jövőről! Gyülekezeti termetekben a *„brain-storming"*-plakátokon mutattad be a bakonycsernyei gyülekezet cselekvési tervét. Mi is ez valójában?

Tulajdonképpen faültetés... Eljön az az idő az ember életében, amikor nagy indíttatást érez arra, hogy fát ültessen. A jövőre gondolás szép aktusa ez, s így van ez egy megerősödött gyülekezett életében is. Az Egyház történetében számos hatalmas, terebélyes fa van, ami értéket képvisel, de szükség van a megváltozott világban újabb 'fajták' elültetésére is, melyek hamarabb gyökeret eresztenek, s talán jobban, gyorsabban tudnak alkalmazkodni a jelenlegi környezethez. Mi most ebben a fázisban vagyunk. Célokat tűztünk ki, melyeket szeretnénk megvalósítani, mert *úgy látjuk, hogy közösségi életünk minőségét, fenntarthatóságát segítik*. Új alkalmakat indítottunk: van *„Céltudatos Élet"* nevű fiatal felnőttek beszélgető-köre, van egy *„Ökumenikus Irodalmi Kör"*-ünk, amit Éva vezet a könyvtárban. Ezek kvázibibliaórák, a tanulás közös alkalmai, mint nálatok Tatán a *„Nikodémus Akadémia"*. De ide kell sorolnom a negyedévenkénti könnyűzenei istentiszteleteinket is – melyekkel a konfirmált fiataljaink kötődést kívánjuk a továbbiakban is erősíteni –, s az általam vezetett *„Férfikört"* is, ahol kötetlenebb formában, de szintén az evangéliumi értékkövetés a központ.

A presbiterválasztás okán közel száz ember került a látóterünkbe, akik közül jó negyvenen vállalták is a megmérettetést. Mindenki persze nem kerülhetett be a presbitériumba, de nem akartuk őket úgymond 'elengedni', s ezért kerestünk számukra olyan gyülekezet-építő feladatokat, melyeket jó szívvel vállaltak, felelősen hordozni is tudnak, ezzel is segítve gyülekezeti közösségünk további megerősödését, Isten kegyelméből gyömölcsöket is termő növekedését.

Ehhez a Lutherrózsa Olvasói nevében én is Isten megtartó erejét, s áldását kívánom! Isten éltesse Bakonycsernye új díszpolgárait!

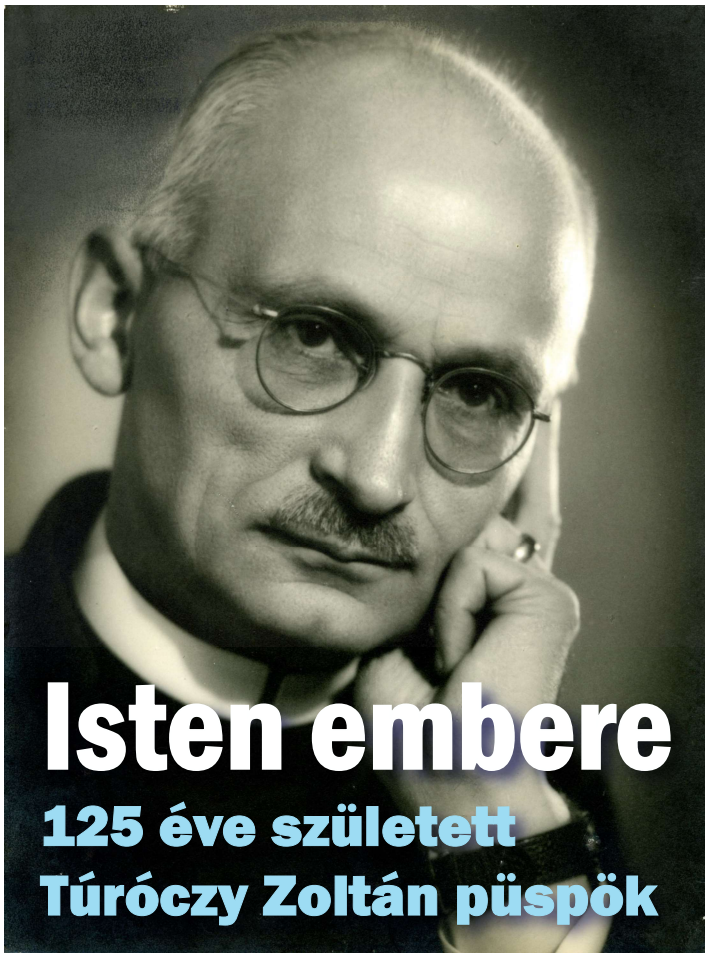

Isten embere

125 éve született Túróczy Zoltán püspök

Nevével teológus koromban találkoztam először. Már akkor meghatott élettörténete, mely egy történelmi viharokkal terhes században telt el. Közelebb akkor került hozzám, amikor prédikáclós kötetét, a *„Posztillás könyv”*-et – mint technikai szerkesztő és tipográfus – a Teológiai Akadémia (ma Evangélikus Egyetem) nyomdájában 1989-ben kiadásra előkészítettem. *Túróczy Zoltán* nemcsak azáltal különleges személy egyháztörténetünkben, hogy háromszor választották püspökké, és a pártállami hatalom háromszor állította félre, hanem azáltal is, hogy mint igehirdetőnek, evangelizátornak páratlanul hatásos és hatékony volt szolgálata.

1893. október 23-án született Arnóton. Édesapja ott volt lelkész akkoriban. Az ózd-vasgyári elemi iskola diákja, főgimnáziumba pedig Rozsnyón járt. 1911-1914 között a pozsonyi *Evangélikus Teológiai Akadémia* hallgatója volt. 1914 nyarán a németországi *Bielefeld Bethel* nevű intézményében diakóniai munkát végzett. Az I. világháború kitörése azonban hazaszólította. 1914 őszétől 10 hónapon át a pozsonyi helyőrség kórházában dolgozott betegápolóként. 1915 májusában az ausztriai *Klagenfurtban* levő Vöröskereszt kórházban szolgált. 1915. október 22-én *Scholz Gusztáv* avatta lelkésszé *Budán*, a *Bécsi kapu téri* evangélikus templomban. Az ezt követő alig két év alatt segédlelkész volt *Komáromban, Ózdon,* majd újra *Komáromban*. 1917 novemberében kezdte meg szolgálatát, mint gyülekezeti lelkész *Arnóton*, szülőhelyén. 1918 nyarán feleségül vette *Fehér Erzsébet Ida* okleveles tanítónőt. Házasságukból öt gyermek született, három leány és két fiú. 1923 telén már *Ózdon* élt, mint beiktatott gyülekezeti lelkipásztor. Itt is nagy lendülettel és odaadással végezte szolgálatát. *Győri* szolgálatának kezdete: 1927 októbere. Tizenegy és fél, áldásokban gazdag győri év következett ezután. Ennek egyik alapja a győri gyülekezetben szolgáló lelkészek közössége volt, amelynek élén *Kapi Béla* püspök állt.

1931 nyara ismét egy jelentős állomása Túróczy Zoltán életének. Ezen a nyáron volt lehetősége először *Finnországba* látogatni. Itt ismerkedett meg a finn ébredési mozgalommal. Ennek hatására alakult meg *Győrött* 1931 szeptemberében az *„Evangélikusok Ima- és Szolgálatmozgalmának Baráti Köre”,* a később *Baráti Mozgalom* néven működő közösség. Első finnországi útját több hosszabb-rövidebb követte. Szervezője volt több finn-ugor lelkészkonferenciának is. Élete végéig megmaradt jó kapcsolata északi testvéreinkkel.

1963. július 29-én a *Helsinki Egyetem* – távollétében – tiszteletbeli doktori címmel tüntette ki. 1939 márciusában a *nyíregyházi* evangélikusok gyülekezeti lelkészükké választották *Túróczy Zoltánt*, május 16-án pedig *Kapi Béla* püspök beiktatta a Tiszai Egyházkerület püspöki tisztébe. (Nyíregyháza akkor még püspöki székhely volt.)

Jelentős esemény volt 1940 nyarán a Tiszai Egyházkerület pedagógus evangelizációja. Közben dúlt a II. világháború... A szovjet csapatok átlépték a magyar határt, és 1944 októberében elérték Nyíregyházát. Az evangélikus templomba mintegy ezer hadifoglyot zsúfoltak be.

A háború után megkezdték működésüket a népbíróságok. A *nyíregyházi rendőrség 1945. május 22-én vette őrizetbe, majd helyezte előzetes letartóztatásba Túróczy Zoltán püspököt*. Az ellene felhozott vádiratban idézték jelentéseit, beszédeit, előadásait, amelyekben *soha nem rejtette véka alá jobboldali nézeteit*. A püspököt háborús bűnökkel vádolták. Nem jogerősen 10 évi fegyházbüntetésre ítélték. Hosszú hónapokig tartott, míg sokak közbenjárására 1946. március 1-én, szabadon engedték.

A püspök kiszabadult, ám a püspöki hivatal vezetését még két évig nem vehette át. 1948. május 29-én szüntette meg a köztársasági elnök kegyelmi úton az ellene folyó eljárást. 1948 novemberében lemondott a *Tiszai Egyházkerület* püspöki tisztségéről, újra győri gyülekezeti lelkész lett. 1948. december 14-én, mint a zsinat lelkészi elnöke, ő volt az állammal kötött „Egyezmény” egyik aláírója. Túróczy Zoltánt 1948. december 16-án beiktatták a *Dunántúli Egyházkerület* püspöki tisztébe. Újra mint püspök szolgálhatta egyházát. Egészen 1952. február 10-ig, amikor is állami nyomásra lemondott püspöki tisztéről és Nagygeresdre távozott – száműzetésbe. Csak az év augusztusától élhetett újra Győrben – nyugdíjas püspökként.

Időközben az evangélikus egyházat területileg újra osztották. 1956. november 3-án *Túróczy Zoltánt* felkérték az *Északi Egyházkerület* püspöki hivatalának ideiglenes vezetésére. Az akkori államhatalom az 1956. október 23-án kitört forradalom, majd annak leverése után engedni látszott az egyházak szorongatásán. Így történhetett meg, hogy a korábban börtönben sínylődő, de a forradalom hatására szabaduló *Ordass Lajos* iktatta be *Túróczy Zoltánt* 1957. február 6-án az *Északi Egyházkerület* püspöki tisztségébe. Nem hosszú időre.

Az év december 4-én elhagyta hivatalát, mert *az államhatalom ismét mélyen belenyúlt az egyház önrendelkezési jogába. Isten embere* 1971. november 22-én tért haza Teremtő Urához. Porsátorát négy nappal később helyezték örök nyugalomra a győri temetőben. *Emléke legyen áldott közöttünk!*

Forrás:
http://evangelikusisk.hu

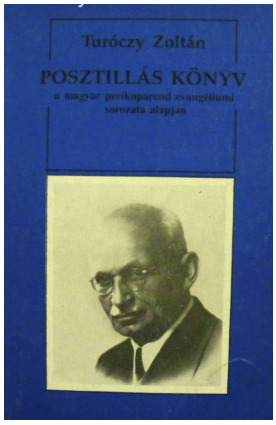

Ádventben egy adventistával

Legelőször egy bajl NIkA-bibliaórán találkoztam *Stramszki István* adventista lelkésztestvéremmel, melyet hamarosan egy családi találkozó követett. Hamar egymásra találtunk, mert mindketten szeretünk tanítani – István egyéb képzettségei révén azonban jóval szélesebb skálán teszi ezt. A vele való találkozás mindig inspiráló, nálam sem volt ez másképp. Az alábbiakban legújabb beszélgetésünk néhány részletét osztom meg a Lutherrózsa Olvasóival, hogy megismerhessék a tatai adventisták lelkigondozásáért is felelős kollégámat.

Lelkészek négyszemközt: egyházról – világról – Istenről

Jó egy éve tervezzük, hogy újra leülünk beszélgetni, akkoriban Izráelből jöttél, s Angliába indultál... Hogyan telt az elmúlt éved?

Köszönöm kérdésed, meglehetősen eseménydúsan és sok munkával. Akkoriban tanulmányi okokból jártam *Angliában, Izraelben* pedig azért, hogy személyesen szerezzek benyomást az ország földrajzáról, történelmi emlékeiről. Az ott látottakat azóta előadások formájában próbálom megosztani a Biblia olvasóival. Idén puszta kíváncsiságból ellátogattam turistaként egy hétre *Moszkvába* és *Szentpétervárra*, ami nagyszerű élmény volt. De a munkámnak is része az utazás: Augusztusban például *Belgrádban* vettem részt sok száz kollégával együtt egyházunk nemzetközi lelkészértekezletén, tavasszal pedig a *Kárpát-medencei* magyar adventista lelkészeknek szerveztünk találkozót *Parádfürdőn*.

Milyen az adventista (honi)ádvent, s mindenütt a világon hasonló?

Mi az adventet egy kicsit másként értjük és éljük meg. Egyrészt a figyelmünk középpontjában nem annyira az egykor megszületett kisded *Megváltó*, hanem a felnőtt, szenvedő és feltámadó, és majdan dicsőségben visszatérő *Krisztus* áll.

Másrészt a mi várakozásunk nem annyira az év végén kap hangsúlyt, hanem az év minden napján. Nem csak azért, mert *Jézus* születésének az időpontját nem közli a Biblia, sokkal inkább azért mert akit szeretünk, azt mindig várjuk, főként ha meg is ígérte, hogy visszajön.

Ezzel együtt én magam is bátorítani szoktam arra, hogy használjuk ki az év végi csendesebb időszakot, álljunk meg és gondolkodjunk el az életünkről, és keressük lélekben azt a *Valakit,* aki felajánlotta nekünk a barátságát, és megváltott bennünket... Ebben az elcsendesedésben segítségünkre lehetnek jó könyvek vagy az interneten fellelhető előadások is.

Minden egyház küzd a programtúlkínálattal... Mi az, ami adventista testvéreinknél úgymond "sikertörténet"/áldásos munkaterület a gyülekezeti életben?

Azt hittem csak mi küzdünk ezzel a jelenséggel. A mi programjaink alapvetően két irányba hatnak, de ezek természetesen átfedésben lehetnek egymással: egyrészt a gyülekezeten belüli kapcsolatok és a személyes hit erősítésére szolgálnak, másrészt a misszió, a kifelé fordulás, emberek Krisztus felé segítése a céljuk. Ilyenek a gyülekezeti kirándulások, előadások a Bibliáról, annak egyes tanításairól, az egészséges életvitelről – adott esetben főzőkörrel egybekötve, és hasonlók.

Egyértelműen az a tapasztalatunk, hogy a modern ember immár sok mindent az interneten old meg, így a lelki témák iránti érdeklődését is ott elégíti ki, és gyakran vonakodik kimozdulni az otthonából. Télen ilyen, nyáron pedig olyan okokból. Ez egyrészt kihívást jelent, másrészt viszont lehetőséget, ti. hogy a mi szemünkben is fel kell értékelődnie a modern eszközöknek az emberek elérésében. Én például éppen ebből kiindulva megosztom az interneten a felvett igehirdetéseimet és előadásaimat, *facebookon*, *youtube*-on, és a saját honlapomon.

Túlterhelt fiatalok, leterhelt középkorúak. Mindenütt azonos probléma: Időhiány. Milyen a Te "időmenedzselésed"? Számos feladatodat – gyülekezetek, tanítás, s persze család(!) – hogyan tudod "egy tető alá" hozni?

Az idő menedzselése valóban komoly kihívás a számomra is. Egyik kedvenc szerzőm írta a talentumok példázata kapcsán, hogy az idő is egy tálentum, és ezzel fognak a legszigorúbban elszámoltatni bennünket. Ami logikus is, hiszen ebből mindenkinek van és mindenki küzd vele. Én az utóbbi másfél évben különösen. Bár a szolgálaton belüli, egyszerre sok irányba történő megfelelés (lelkész, vezető, tanár, evangelizátor, stb. egy időben) gyakorlatilag végigkísérte a szolgálatomat, volt egy nyugalmasabb másfél év, amikor „csak" körzeti lelkész voltam, és nem kellett együtt élnem a még elvégzésre váró sok-sok feladat nyomásával. Ráértem látogatni és úgymond „együtt élni" a gyülekezeteimmel. 2017 tavaszán azonban a dunántúli egyházterületünk gazdasági, pénzügyi vezetőjének választottak (angolul „treasurer", ami magyarul kicsit furcsán cseng: „kincstárnok"). A döntésben talán az is szerepet játszott, hogy eredetileg a budapesti közgazdaság-tudományi egyetemen szereztem diplomát, és csak ezt követően tanultam teológiát, noha 4 éves koromtól az adventista gyülekezetben nőttem fel. A megválasztásom óta eltelt másfél évben komoly kihívást jelent ellátni ezt a feladatkört és ezzel egyidejűleg a még mindig rám bízott 3 gyülekezet gondozását is. Még akkor is, ha ez utóbbiban egy nyugdíjas kollégát kaptam segítőként.

Próbálok figyelni arra, hogy mindennek a család ne lássa kárát: családi programokat tervezünk, mint például állatkertbe látogatás, vagy közös filmnézés, olykor pedig egyszerűen csak nagyokat focizunk otthon, az udvaron.

Közelebbi tervek, célok, feladatok?

A feladatok közül a januárban, *Marosvásárhelyen* esedékes evangelizációs előadássorozatot emelném ki, amelynek a témája a Jelenések 2. és 3. fejezetében olvasható 7 levél lesz. De más formában is próbál az egyházterületünk kapcsolatot ápolni a határon túli egyházterületekkel, azok vezetőivel, ezért *Erdélybe, Horvátországba, Szlovákiába* tervezünk látogatást szakmai tapasztalatcsere céljából.

Ami a személyes célokat illeti, szeretem fejleszteni magam. Angolul és németül elég jól tudok, ezért most az orosz ismereteimet szeretném felfrissíteni, és egy latin nyelvet, a spanyolt megtanulni – amit már el is kezdtem. Úgy gondolom, hogy a regenerálódásban és a kiégés elkerülésében is segít a más irányú szellemi terhelés.

Az eredeti szakmám sem idegen a számomra, amit most alkalmam is van gyakorolni. Hobbiból pedig programozok is, mivel a szak amin végeztem, felsőfokú számítástechnikai végzettséget is adott, és azután az egyetem elvégzése után – még mielőtt lelkész lettem – programozóként dolgoztam a KSH-nál. A szakma szeretete máig megmaradt, és szabadidőmben ma is szívesen foglalkozok programozással, olykor az egyházi igényeket is kiszolgálva.

Köszönöm, hogy itt voltál! Tartalmas, szép, áldott ádventi időszakot kívánok Neked és Szeretteidnek a Lutherrózsa olvasói nevében is!

Néhány érdekesség az adventistákról

A hetednapi adventisták olyan keresztények, akik Jézus Krisztusra és a Bibliára alapozzák hitüket. Az egyház minden hitelve megtalálható a Szentírásban. Legfőképpen hisznek a hit általi megigazulásban Jézus Krisztus által.

Szombatot ünneplő és Jézus közeli visszajövetelét váró protestáns közösség. **Magyarországon több mint 130 éve van jelen** – *1863*-ben alakult. A folyamatos bibliatanulás mellett a próféciák értelmezése is jellegzetessége. Hitéletükben hangsúlyt helyeznek a közösségre, a gyermekek oktatására, és az egészséges életmódra.

A *"Hetednapi"* szó utalás a szombatra, ami a hét hetedik napjára. Mivel a Bibliában nincs utasítás a nyugalomnap megváltoztatására és Jézus is szombatot ünnepelt, a hetednapi adventisták továbbra is ezen a napon tartják istentiszteletüket. Az *"Adventista"* szó utalás Jézus Krisztus második eljövetelére, ami az emberiség legnagyobb reménysége. Hiszik, hogy az örök élet a Krisztusba vetett hit által kezdődik. Hiszik Jézus közeli visszajövetelét, amikor megszünteti a betegséget, a halált és a bűnt, és újjáteremti a világot.

A *Hetednapi Adventista Egyház működteti a világ egyik legnagyobb integrált oktatási rendszerét*, melynek keretében csaknem 7500 oktatási intézményben – óvodáktól egyetemekig – megközelítőleg 1,8 millió diák tanul évente.

Az egyháznak közel **20 millió aktív, megkeresztelt tagja** van, akik a világ 216 országában szervezett módon élik hitéletüket. A legtöbb hetednapi adventista az *USA-ban, Latin-Amerikában, Fekete-Afrikában, a Fülöp-szigeteken* és *Dél-Koreában* él. Jelentős a számuk és továbbra is gyorsan növekszik *Indiában* is.

Európában *Romániában* van a legnagyobb taglétszámuk, 2017-ben mintegy 65 ezer fő. **Magyarországon 2015-ben 5-6 ezer fő.** Az adventisták a harmadik világ egyik leggyorsabban növekvő vallási felekezete.

Az úrvacsora szertartását kovásztalan kenyérrel és szőlőlével mutatják be, és úgy tekintik, mint Krisztus haláláról és feltámadásáról való megemlékezést, bűneik bocsánatára.

A kicsapongó szórakozási formákat kerülik, az *alkoholfogyasztás* és a *dohányzás tiltott*. A kávé fogyasztása nem ajánlott. Nagy fontosságot tulajdonítanak az egészséges életmódnak, a prevenciónak, sokan közülük *vegetáriánusok*.

November 3-a *Hubertus* napja, ehhez a naphoz kapcsolódnak a Hubertus napi vigasságok. *Szent Hubertust* a vadászat védőszentjeként a X. sz. óta tisztelik.
Mi evangélikusok tiszteljük a szenteket, tanulságos történeteiket ismerjük, de közbenjáró segítségüket imádságban nem kérjük.
Október első hete – ami tradicionálisan a Teremtés Hete – és a Hubertus-nap között kerestem meg *Zámbó Zoltánt*, hogy vadászként, és evangélikusként mondja el gondolatait a teremtettségről és annak védelméről a Lutherrózsa olvasóinak.

"A természet védelme mindannyiunk ügye"

Beszélgetés vadról, vadászról és a természet URáról

Mindenek előtt... Milyen emlékeid vannak a tatai evangélikus gyülekezetről?

Először talán a vallásról kellene beszélni. Egyáltalán az Istenhitről, mit tudhat egy kisgyermek, hogyan találkozik a hittel? Hol találkozik a hittel, vallással?

Nyilván a világot először a család közvetíti a kisgyermek felé, meghatározó a minta, amit a szüleitől lát, tapasztal. Visszagondolva, azon túl, hogy érzelemgazdag családban nőttem fel, sok benyomás ért a vallásossággal kapcsolatban. Rengeteg információ, példa, aminek csak később, jóval később fogtam fel az értelmét, jelentőségét.

Kezdem ott, hogy szüleim közül *Édesanyám evangélikus családból* származott, *Édesapám pedig református* volt. Amikor elérkezett a „lánykérés" ideje, Édesanyám szülei kikötötték, hogy csak akkor adják áldásukat, ha a születendő gyermekek mindegyike evangélikus vallású lesz. Édesapám hát „reverzálist" adott, így lettem *evangélikus*.

A II. világháború befejezése előtti évben születtem, a háborút követő évek közismert politikai viszonyai között cseperedtem, és mint utólag megtudtam, a kisgyermekkor a legintenzívebb vallásüldözés időszakára esett. A vallással, hittel való találkozás színhelye ilyen viszonyok között a család volt.

Emlékképeim között máig meghatározó anyai Nagyanyám – aki velünk élt – karácsonyi szertartása. Karácsony éjjelén minden évben megterítette az asztalt, kalácsot tett rá, gyertyát gyújtott, és az mellett énekelgette a *„Mennyből az angyal"*, aztán a *„Krisztus Urunknak áldott születésén"*, és további énekeket, így várta éjfél utánig a kis Jézust. A vasárnapi Istentiszteleten való részvétel nála elmaradhatatlan volt. Sokszor elvitt magával az imaházba, ahol a gyermekeknek a hátsó sorokban volt a helyük.

Említettem, hogy a vallással először a családban találkoztam, természetes volt, hogy a falon fő helyen egy nagyméretű gobelin – „Jézus a Gecsemáné kertben"– volt, Édesanyám készítette még a háború előtt, ez a kép a mai napig a szobánk falán van, fő helyen. Az asztalon mindig, természetességgel ott volt a képes biblia, és az evangélikus imakönyv, ezek voltak első vallással kapcsolatos ismereteim alapjai, a mesekönyvek után. Édesanyám olvasgatott belőlük mesélt a kis Jézuskáról, Isten az még érthetetlen fogalom volt számomra, de a Jézuska, az kézzel fogható, képeken látható volt, jó volt hallani a cselekedeteiről szóló történeteket. Aztán kisiskolásként már figyeltem az imaházban az embereket, tényleg megfogott a csend, a prédikáció, és jó volt a sok ismerős arc között ott lenni. Jó volt találkozni az utcán is az imaházban látott emberekkel, előre köszönni nekik, valahogy érezni, tudni, hogy ők is „oda járnak", és mi is „oda járunk", olyan sokan vannak, hogy tele az imaház, az oda járás miatt összetartozunk, ők is evangélikusok, ismerjük egymást.

Aztán elkezdődött az általános iskola, ritkultak az imaházba járások, de ami újszerű volt, az az, hogy hetente esténként az evangélikusokat sorra járta, lakásukon meglátogatta *Plachy Lajos* tisztelendő úr, és nekem

mesélt bibliai történeteket alkalmanként fél – egy órán keresztül. Kellemes ember volt, szinte sugárzott belőle a jóindulat, csak azt nem értettem, hogy arról a sok érdekes dologról, amit mesélt Jézuskáról, és olvasott a bibliából, meg hogy hozzánk jár, miért nem szabad az iskolában beszélni? Szüleim meghagyták, hogy bizony erről nem szabad beszélni, mert akkor a Tisztelendő úrnak is valami baja történhet.

Mégis elérkezett a felekezeti felnőtté válás ideje, a konfirmációra való felkészülés, akkor már 1957-et írtunk, és bizony az imaházban történt a felkészülés, tízegynéhányan voltunk konfirmációra készülők, már nem kellett annyira titkolózni.

Konfirmációi emléklapomon szép idézet van: *„Légy hű mindhalálig, és néked adom az életnek koronáját”* és: *„Hű az aki elhívott titeket, és ő meg is cselekszi”*.

Tény, hogy a szavak csak később, jóval később nyertek/nyernek értelmet, de ahhoz már túl kell lenni az életút felén…

Azt mondják: Az erdő-mező a Jólsten Biblíája. Mi az, ami téged erre a területre vonzott, hogyan lettél vadász, vadgazdálkodási szakember?

Hát, ha az erdő, mező a biblia, akkor a bibliából indultam. Tata kisváros, illetve mezőváros jellegű település volt a háború után, tele gyerekek számára romantikus bújóhelyekkel, az Öreg tó, az Angol park, a Fényes források környékének bozótjai mind bejárandó helyek voltak, persze csúzlival, ami akkoriban majdnem minden gyereknek kötelező felszerelése volt. Az erdő mező élővilága nyitott könyv volt, innen már csak idő kérdése, és kiváló tanárok példája tolt elsősorban a biológia, földrajz, és mezőgazdasági ismeretek tanári szakok felé.

Szerencsém volt, elismerésre méltó tudású tanároktól tanulhattam mindvégig, és a *Pécsi Tanárképző Főiskoláról* azzal a hittel indulhattam, hogy a tanár akkor valamire való, ha úgy tanít, hogy a tanítványai később tudásban legyőzzék. Ez is megadatott, jó tudni, hogy sok tanítványom sokra vitte. Pár év tanítás után vadgazdaságban dolgoztam, itt vehettem kézbe először a vadászfegyvert. Majd termelőszövetkezetben agronómusként, majd vissza az államigazgatásba, a mezőgazdasági szakmunkás képzés szervezésében vettem részt. Az államigazgatásban maradva először megyei *vadászati- és halászati felügyelő* lettem, *Gödöllőn* az *Agrártudományi Egyetemen* szereztem *felsőfokú vadgazdálkodási képesítést*. Később *Vadászati és Halászati Felügyelőségnél* vezetői megbízást kaptam, ebből a beosztásból mentem nyugdíjba. A vadászati oktatás területén óraadó tanárként több mint húsz évig tanítottam esti és levelező, majd nappali tagozaton is.

Visszanézve, végiggondolva az életutat, lényegében semmi különös nem történt, kiváló tanároktól tanulhattam, kiváló főnökök keze alatt dolgozhattam, tőlük sokat tanulva pergett le az élet. Abban is szerencsés voltam, hogy tanárként folyamatosan tovább adhattam, amit tanultam. Talán ezt jelentheti a gyermekkorban még nem értett mondat? *„Légy hű, és néked adom az életnek koronáját.”* Ha ezt jelenti, akkor szép koronát kaptam…

Régen a vadászat kiváltság volt, manapság mintha újra státuszszimbólummá vált volna. Jól látom?

Ezzel a kérdéssel kapcsolatban a tisztán látáshoz nagyon sok tényt kellene ismertetni, és nagyon sok tévhitet kellene eloszlatni!

Nézzük kivonatosan a tényeket: évtizedek óta hazánkban alig-alig emelkedik a vadászok létszáma, tartósan *55 ezer* és *60 ezer* fő között ingadozik, azaz nagyjából ahányan abbahagyják ezt a tevékenységet, annyian kezdik el, mint új vadászok. Ez a létszám a hazai összlakosság valamivel több, mint fél százaléka. A vadásszá válás nem elérhetetlen, de úgy tűnik, több embert egyáltalán nem érdekel a vadászatban való részvétel. Ennek fényében talán *a vadászat nem is vált divattá, hanem mostanában „divat” róla beszélni.*

Mi is tömören a vadászat? A vadnak vadász általi elejtésére, (köznyelvben egyszerűen csak: lelövésére) elfogására irányuló tevékenység.

Mi a célja a vadászatnak? Egyrészt az, hogy a szabadon élő vad emberi táplálékká váljon. Másrészt, azok, akik a vadászati cselekményekben részt kívánnak venni, azt azért teszik, mert a vadászat olyan különleges rekreációs lehetőséget biztosít a természetben való tartózkodással, amely más tevékenységgel nem kiváltható. Hozzáteszem: akik vadásznak, végül is azért teszik, mert nem idegenkednek attól, hogy „kemény lélekkel” lelőjék a vadat, ami saját fizikai állapotuknak is próbája: *észre tudja-e venni a vadat, le tudja-e győzni a vad érzékszerveit, meg tudja-e közelíteni, el tudja-e találni a fegyverével?* Mindezt a tevékenységet testet, lelket építő csodálatos, különösen a „vadászmagány” óráiban meditációra is lehetőséget biztosító természeti környezetben végzik.

A vad nemzeti kincs, megbecsülése, a vele, – mint természeti erőforrással is – való gazdálkodás a vadászok lehetősége és kötelezettsége. A hatályos jog szerint a szabadon élő vad az állam tulajdona. A vadgazdálkodás állami irányítása sajátos logikára épül.

Azok a személyek (vadászatra jogosultak), akik hajlandók az állam, mint a szabadon élő vad tulajdonosa *helyett*, a szabadon élő vadállomány gondozásával, fenntartásával kapcsolatos, a tulajdonost terhelő kötelezettségeket átvállalni, mintegy fizetségként, tevékenységük ellenértékeként, évről-évre az általuk gondozott vadállomány egy részét megkapják az államtól cserébe.

Azaz, az állam azzal “fizeti ki” a kötelezettségek átvállalóit, hogy részükre a vadászterületen előforduló, valamennyi vad egy meghatározott mennyiségét átadja. Ennek az átengedett résznek a hasznosításából is fedezik részben a vadászok a kötelezettségek teljesítéséhez szükséges kiadásokat. Ez az a vadmennyiség, amit a vadászok évről-évre valamennyi korosztályból arányosan lelőhetnek, ami mennyiségileg, gyakorlatilag azonos a

Hogyan került kapcsolatba a vadászattal Szent Hubertus?

A legenda szerint hercegi származású ifjoncként, tehette, hát fékeveszett vadászként töltötte napjait, mígnem egyszer az erdőn egy gímszarvas az agancsa között világító kereszttel látomásként jelent meg előtte, és intő szavakat hallott, hogy hagyjon fel a mértéktelen, fékevesztett vadászataival. A látomás hatására a vadászattal felhagyott, kolostorba vonult, halála után szentté avatták. Intő példa cselekedete a vadászok számára, hogy helytelen a féket vesztett vadászat, helyes út az önmérséklet tanúsítása a vadászatban is. Tekintettel arra, hogy vadászatban járatos szent lett Hubertusz, a vadászat sikerességét elősegítendő, hozzá fohászkodnak a vadászok, ha Hubertusz úgy ítéli meg, hogy rászolgáltak a vadászat siker élményére, akkor segítsen nekik.

vadállomány éves szaporulatával, mert alapelv, hogy a vad nem szaporodhat túl, csak annyi maradhat, amely mennyiség még nem hat károsan életmódjával a természeti és gazdasági környezetre.

A tervszerűség pedig itt lép be: azok, akik vállalják, hogy a vadgazdálkodást és a vadászatot folytatják, évente az államot képviselő szakmai hatóságok által meghatározott, előirányzott vadmennyiséget kötelesek is elejteni, mert ha nem, akkor bizony bírságot is kaphatnak a mulasztásukért, végső esetben nem folytathatják a tevékenységet. Következésképpen igen, a vadgazdálkodás teljes állami, szakmai kontroll alatt van, a vadállomány hasznosítási – és kezelési elvek folyamatosan, szorosan követik a szaktudományok újabb és újabb ismereteit.

Mik azok a főbb követelmények, kötelességek, amiket a vadászoknak teljesíteni kell?

Legelőször is a vadállomány védelme: többek között ezen célból is vadászterületenként egy vagy több főállású hivatásos vadászt kell alkalmazni.

Csak kiemelve a sok közül: *az év minden szakában gondoskodni kell a vadállomány etetéséről, vízzel való ellátásáról, a vad által okozott mezőgazdasági és egyéb kár megtérítéséről*, továbbá *a ragadozó apróvadak folyamatos gyérítése* is állandó feladat.

Milyen kiadásai vannak egy vadásznak, a vadászati tevékenységével kapcsolatban?

Saját maga fedezi a vadászterületre kijutás, és a terepi közlekedés költségeit. Saját maga vásárolja meg a szükséges vadászfelszerelést, fegyvereket, ruházatot, lőszert. Vadásztársasági tagdíjon felül szükség esetén akár egyéb vagyoni hozzájárulással, személyes közreműködéssel vesz részt a vadgazdálkodási cél megvalósításában.

Legyünk őszinték: ezek a kiadások már látványosan terhelik a családi költségvetést, a vadászat nem sorolható az olcsó rekreációs tevékenységek közé... A vadászathoz kötődő különleges élmények megélésének lehetősége és vágya a hajtóereje annak, hogy valaki gyakorolni kívánja a vadászatot.

A lőtt vad húsa sem a vadat elejtő vadászé, az a vadászatra jogosult szervezet, – napjainkban főként jellemzően vadásztársaság – tulajdonába kerül, onnan piaci viszonyok szerint kerül értékesítésre. Tehát a szabadon élő vad csak részben a természet ajándéka, a vadászok részéről nagyon jelentős anyagi ráfordítás, munka és gondoskodás szükséges ahhoz, hogy vadászati élményként és vadhúsként hasznosítható vad kerülhessen „puskacső elé”.

Akkor mégiscsak státuszszimbólum...

A fentiek szerint igen, amennyiben végül is mindenkinek – mint az élet minden területén – a pénztárca vastagsága szabja meg vágyai kielégítésének a lehetőségeit. Persze szerényebb módon is részt lehet venni a vadászatban, életre szóló élményeket szerezni, hiszen az élménynek nincs mérőszáma, az mindenkinek a sajátja.

Kétségtelen tény, hogy a vadászok között a társadalom minden keresztmetszetéből származó személyek megtalálhatók. Vannak, akikre több figyelem irányul, másokra kevesebb. Nem lenne igaz azt kijelenteni, hogy csak a gazdagok, vagy csak a befolyásos emberek vesznek részt a vadászatban, de az igaz, hogy a vadászat gyakorlásának viszonylagos ismeretlensége, „titokzatossága” több találgatásra adhat okot.

A kívülállók szemével elég “titokzatos”...

A médiában megjelenő ‘külsős’ kommentek alapján a vadászok keménylelkű vadölők, gyilkosok, feleslegesen, kéjjel ölnek, hogy gyilkos vágyaikat kielégíthessék. Így aztán nem csoda, ha a vadászok tevékenysége iránt sokan ellenszenvvel viseltetnek, a terített asztalnál felszolgált vadételeket persze már kevésbé kifogásolják!

Miért is keménylelkű vadölők? Azért, mert a szabadon élő vad elejtésével emberi fogyasztásra alkalmas táplálékot állítanak elő? (A szabadon élő vad elejtésének pedig a fegyver a sajátos eszköze, másként nem lehetne a vadat közvetlen emberi rendelkezés alá vonni.) *Azért, mert a tervszerű vadgazdálkodás követelményeként* ***a vadászok kötelesek(!) az éves szaporulattal arányos vadmennyiséget elejteni*** *a túlszaporodás meggátolása céljából? Azért, mert igyekeznek mindent megtenni, hogy lehetőleg az emberi fogyasztásra alkalmas vad egyetlen egyede se múljon ki természetes körülmények között, mert az jelentős mennyiségű fogyasztásra alkalmas vadhús elvesztését is jelentené?*

Mekkora veszteségként érik meg azok, akik nem vadásznak, egy hús előállítási célból tartott haszonállat (baromfi, disznó, szarvasmarha, stb.) elhullását? A vadászok is hasonlóan, veszteségként élik meg egy vad természetes elpusztulását, mert akkor azt nem lehet húsként, továbbá vadászati élményként hasznosítani.

S most akkor a “gyilkos” ösztönről: Először is: a vadászok nem gyilkolnak, hanem *engedélyezett* eszközökkel elejtik a vadat, és azért kerülnek ezek az eszközök meghatározásra, mert használatukkal a vad *gyors*, és *fájdalommentes* kimúlása érhető el. Had idézzem a jogszabály szövegét: *„A vadat – kímélete érdekében – gyors és azonnali halált okozó lövéssel kell elejteni”.*

Igen, akik vonzódnak a vadászat iránt, azok kemény lélekkel elejtik a vadat, hogy emberi rendelkezés alá lehessen vonni, mert fogyasztható vadhúsként lehet és kell hasznosítani.

Azok, a vadászok létszámánál jóval nagyobb létszámban lévő gazdák, akik az

egész évben gondozott, etetett háziállatot, leölik a húsáért nem kemény lelkűek? A hajnali házidisznó vágáskor sírva összebújó, disznót sajnáló gyerekek pár óra múlva már mosolyognak az asztalnál a sült hússal megrakott tányér mellett, akkor a gazda is feleslegesen ölő-pusztító?

Vagy a gazdaasszony, aki rendszeres gyakorisággal a baromfi udvarban elvágja egy baromfi nyakát, de az ad neki erőt ehhez, hogy közben a család asztalára kerül a baromfihús, akkor a gazdasszony is kemény lélekkel, feleslegesen pusztító?

A megítélés megváltoztatásához talán több „nyílt nap" kellene, a vadászok részéről, hogy a kívülállók valós tények ismeretében alkothassanak véleményt a vadászat mibenlétéről. Akkor talán háttérbe szorulnának a vadászattal kapcsolatban azok a kifejezések is, mint az ölés, gyilkolás, pusztítás...

Végezetül, több évtizeden át erdőt-mezőt járva, hogyan látod a jövőt? Tudunk még egyáltalán vigyázni erre a tápláló Föld-Anyácskára?

Azt hiszem, a Föld fog vigyázni ránk. Jelzi ha az ember keze túl sok „lábnyomot" hagy, tudósok serege dolgozik azon, hogy észrevegyék, jelezzék a Föld intő jeleit, azokat a folyamatokat, amelyek a Föld ember általi kiélését jelzik. A Föld csodálatos önregulációs rendszer, ha az összeműködő komponensek harmóniája, arányossága megbomlik, igyekszik helyreállítani az arányosságot. Ha a természeti törvények hatása érvényesül, érvényesülhet, akkor reménykedjünk.

Ha az ember szertelensége kerül előtérbe, akkor talán féljünk: valahol olvastam, hogy már olyan mennyiségű pusztító erejű fegyver létezik, hogy a Földet akár többször is el lehetne velük pusztítani. Jó lenne meggondolni: egyszer is elég lenne elpusztítani.... de nem kellene idáig eljutni. Reménykedjünk a szertelenség megtorpanásában, és ne féljünk, *higgyünk az isteni gondviselésben*: nem azért teremtette Isten a földet, hogy az ember játékszerként elpusztítsa. A Paradicsomot sem semmisítette meg, csak kiűzte a helytelenül viselkedőket.

Tudomásul kell vennünk, hogy a tudomány fejlődésével más dimenziókban kell gondolkodnunk: korábban még a teremtett Földet felfoghatatlanul, elképzelhetetlenül hatalmasnak, nagynak tudtuk, ma már nem kell egy óra sem, hogy az ember által alkotott űrhajó körberepülje....

Ez így igaz! Távlat-, és szemlélet-váltásra lenne szükségünk, hogy jobban vigyázzunk arra, amit csak kölcsönbe kaptunk... Köszönöm a beszélgetést!

fm

60 évvel ezelőtt avatták lelkésszé Dr. Nagy Istvánt

Ahogyan "korosodunk" úgy kezdjük szép lassan megtanulni, hogy az időnket/erőnket be kell osztani. Művészet ez a javából! Alábbi néhány gondolatomat az ihlette, hogy jövőre lesz ordinációm (lelkésszé avatásom) 30. évfordulója, s idén volt 30 éve, hogy elődöm/apósom *Dr. Nagy István* 25 év hűséges tatai szolgálata után Óbudára került, s pontosan 60 évvel ezelőtt 1958. június 6-án *celldömölki* evangélikus templomban *Vető István* püspök lelkésszé avatta.

Anno '80-as években a főiskolává lemінősített (köszönhetően az egyházakat elnyomó kommunistáknak!) Teológiai Akadémiánkon – ma Evangélikus Egyetem – Hafenscher Károly homiletika professzorunk úgy tanított minket: *"Az evangélikus lelkész egy láncszem az igehirdetők láncolatban, nem több, de nem is kevesebb!"* Ezzel a mondatával egyszer és mindenkorra belénkvéste, ha elfogadtuk küldetésünket, az Istentől kapott *vocatio interna*-t, akkor nem hagyhatjuk ott rendelt helyünket sérülés nélkül. S bár a lelkészek túlnyomó többsége becsületes, jószándékú, sőt hiteles ember, de az a lelkipásztori bölcsességből fakadó tekintély, ami *"nagytiszteletű"* vagy *"főtisztelendő"* megszólítás takart, már erősen megkopott. Ha csak a világ lenne ennek az oka! Sajnos nem lehet mindent a szekularizáció "nyakába varrni", az egyházi személyek is tettek bőven azért, hogy ma hitelességben a tűzoltó megelőzi a papot. Ennek is köszönhető, hogy egy németországi felmérés szerint a lelkészek érzik magukat a legfeleslegesebbnek a társadalomban.

Nem csoda ezek után, hogy az egész nyugati világban látni lehet, hogy a lelkészi *elhívások száma csökkenőben* van. Ez azt is tükrözi, hogy a gyülekezeteknél is alábbhagyott a küldő erő, ugyanakkor az is érzékelhető, hogy kevésbé tartják vonzónak a fiatalok azt az egyébként nagyon izgalmas életformát, amit egy lelkész él. Adódik ez abból is, hogy, hogy Európában a fiatalok többsége mára már nem az egyházhoz tartozónak vallja magát.

Jóllehet a Magyarországi Evangélikus Egyházban most minden gyülekezetnek van lelkésze, de egyre erősödik a tendencia, hogy egy lelkésznek több gyülekezetet kell gondoznia. Ha viszont a jövőt komolyan vesszük, akkor már most meg kell tennünk emberileg azt, amit csak tudunk vagy lehet. Ezért bizony *"kérnünk kell az aratás URát, hogy küldjön munkásokat az aratásba"!*

"Csakazért is", fogakat összeszorítva nem lehet hitelesen lelkészi munkát végezni. Nagy kárt okozunk az ÚR szőlőskertjében, ha, hullámzóan végezzük munkánkat, hol fellelkesedve, hol megfásulva... Isten Igéjének ügyét akkor tudjuk jól képviselni ebben a múlandó világban, ha megmaradunk hűségesen a szolgálatban, elfogadva feladatunkat, és megtaláljuk azt a helyet, ahová Isten valóban küldeni akart bennünket. Szándékaink tisztaságát ezért újra és újra meg kell vizsgálnunk Isten előtt, mert ha szolgálatunk elviselhetetlen teher, nempedig örömés erőforrás a mindennapokban, akkor valamit nem jól csinálunk.

Mivel a lelkész különös elhívást kap az Ige szolgálatára, a tanításra, a lelkipásztori munkára és a gyülekezeti élet megszervezésére, ezért folyamatosan szem előtt kell tartania, hogy *lelkészi szolgálatának elengedhetetlen része* ***a hagyomány*** *és* ***igen fontos az elődök tisztelete.*** A hivatástudathoz hozzátartozik, hogy az Istentől kapott elhívás az *személyes ügy*, de semmiképpen *nem magánügy!* Ezért gondoljunk szeretettel és imádsággal az elődökre, akik Tatán szolgáltak!

Kovács Sándor egyetemi tanár, missziói lelkész (1924–1926), (!), *Fadgyas Aladár* komáromi lelkész (1928–1945), *Tarjáni Gyula* és időnként *Túrmezei Sándor* Tatabányáról (1946–1948), *Garamy Lajos* Tatabányáról (1948–1949), *Zsemberoszky János* Tatabányáról (1949–1950), *Plachy Lajos* (1950–1963), *dr. Nagy István* (1963–1987) **Soli Deo Gloria!**

frankom

200 éves a „Csendes éj”

A *„Csendes éj”* minden kétséget kizáróan a világon a legismertebb karácsonyi ének. Nem sokat tévedünk, ha azt mondjuk: a ’Csendes éj’ a karácsony zenei jelképe. Sokak számára az ünnep elképzelhetetlen nélküle...

Nem múlhat el a Szenteste úgy, hogy ne énekeljük el. Evangélikusként talán kiváltságos helyzetben érezhetjük magunkat, hogy a magyarországi történelmi egyházak körében egyedülállóan a mi énekeskönyvünkben van benne. Idén azért fontos megemlékeznünk *Joseph Mohr* és *Franz Xaver Gruber* énekéről, a ’Csendes éj’-ről, mert *200 esztendővel ezelőtt, 1818. karácsonyán*, éjféli szentmise keretében hangzott fel először az *oberndorfi Szent Miklós-templomban.*

Joseph Mohr (1773-1848) – a szövegíró

1773. december 11-én született *Salzburgban*. Törvénytelen gyermek volt, katona édesapját (aki gondját ugyan nem viselte, de nevére vette a gyermeket) nem ismerhette, mivel még a születése előtt elhagyta édesanyját és a hadseregből is leszerelt. A salzburgi Dómban keresztelték meg, keresztapja a város utolsó hóhérja lett, aki a törvénytelen gyermekek (börtönviseltek, prostituáltak gyermekeinek) kirendelt keresztapja volt. A *Steingasse* egyik házában, három testvérével együtt, nélkülözések között, nagy szegénységben nőtt fel. Származása miatt komoly hátrányok érték. Teológiai tanulmányokat pápai engedéllyel folytathatott a *makartplatzi* papi szemináriumon. Itt figyelt fel szép szopránhangjára a salzburgi dóm zenei felelőse, *Nepomuk Hiernle*, aki pártfogásába vette, és gondoskodott a fiú taníttatásáról. Tanulóévei idején a líceumban és a *Mönchsberg* lábainál található *Szent Péter benedekrendi kolostorban* hegedült és énekelt. Középiskolai tanulmányait az *Akadémiai Gimnáziumban* végezte. 1815-ben pappá szentelték. Vándorló életet élt. 1816-ban *Mariapfarr* községben, 1817-től két esztendőn *Oberndorfban* teljesített szolgálatot. Mohr szupervizora, *Georg Heinrich Nöstler* rosszallóan tekintett az ifjú pap életmódjára. Egy jelentésében a következőket írta: *„Nem sokat törődik feladataival, inkább a helyi kocsmát látogatja, viccelődik a fehérnéppel, és olyan dalokat énekel, amelyek nem építik a lelket”*. Később több település plébánosa is volt. 1848. december 4-én hunyt el *Wagrainban*.

Franz Xaver Gruber (1787-1863) – a dallamszerző

Egy *Hochburg-Ach* nevű felső-ausztriai faluban született 1787. november 27-én, egy szegény vászontakács gyermekeként. Az édesapa akaratát követve ő is takácsnak tanult, de valójában a zene iránt érdeklődött. Titokban zongorázni és orgonálni tanult. Tanítójában, *Andreas Peterlechner*ben csakhamar pártfogóra lelt, aki felismerve a fiú zenei tehetségét, rábeszélte a szüleit, hogy taníttassák. Élete során tanítóként, templomi orgonistaként és karnagyként működött, emellett zeneszerzéssel és költészettel is foglalkozott. *Arnsdorfban* elemi tanítóként dolgozott. Ekkoriban igen kevesen jártak a kis falusi iskolába, mivel a szülőknek otthon dolgos kezekre volt szüksége, így alkalom adtán volt ideje, hogy helyettes kántorként a szomszédos *Oberndorfban* is szolgáljon. Első felesége 1825-ben hunyt el. 1826-ban feleségül vette az arnsdorfi *Maria Breitfuß*t. Házasságukból 10 gyermek született. *Hallein*ben hunyt el 1863. június 7-én, 75 évesen.

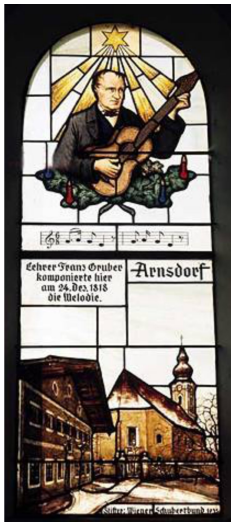

A legendás keletkezéstörténet

A történet 1816-ban kezdődött. Pár év telt el az Európát nagy pusztításokkal sújtó napóleoni háborúk óta. A különösen hideg télben az emberek mérhetetlen szegénységben éltek, éheztek és őszinte szívvel vágyakoztak a béke és a nyugalom után. Ekkor vetette papírra a ’Csendes éj’ szövegét *Mariapfarr* papja, *Joseph Mohr*.

Két évvel később, 1818. december 24-én adta oda Mohr a költeményt a templom kántorának, a szomszéd falu tanítójának, *Franz Xaver Gruber*nek, hogy zenésítse meg a verset. A kántortanító furcsállta, hogy a plébános kifejezetten gitárkíséretet kért a dalhoz, hiszen ekkoriban ez nem volt szokásban. Kissé félt is, hogy a dal emiatt nem nyeri el a hívek tetszését. Több feltételezés is van, hogy miért nem orgonakíséretet kért Mohr Grubertől.

Az egyik szerint (mely feltételezhetően legenda) az egerek elrágták az orgona fújtatóit. Egy másik szerint csupán elromlott az orgona, és Mohr félt, hogy így nem tudja megtartani az éjféli szentmisét. Egy harmadik szerint pedig még nem volt kész teljesen a templom: nem volt orgonája. De akkor, hogy lehet, hogy Gruber rendszeresen orgonált a miséken? Tehát valószínűleg ez sem igaz, így leginkább a második lehetőséget tarthatjuk igaznak. Mindenesetre Gruber egy óra alatt, nem sokkal a mise kezdete előtt végzett a munkával és az éjféli misén már két szólamban, gitárkísérettel csendült fel a frissen született szerzemény. A tenor szólamot, a gitárkíséretet is biztosító Mohr énekelte, Gruber pedig a basszus szólamot szólaltatta meg. A misén főleg a hófúvás miatt elzárt falu lakói, *Salzach* folyó hajósai és azok családtagjai vettek részt. A legendákkal tarkított történet hitelességét az támasztja alá, hogy maga Gruber jegyezte fel *IV. Frigyes Vilmos porosz király* kívánságára, akinek ezt a dallamot a karácsonyi ünnepségen minden évben el kellett énekelni. Azonban Gruber ebben a feljegyzésben nem említ semmit az orgona kérdéséről.

A világslágerré válás útja és a dal utóélete

Nem tudjuk, hogy az első előadás milyen hatást váltott ki a hallgatóságból. Talán a megfáradt szívek a karácsonyi örömhírrel szívükben megkönnyebbülve tértek haza? Az egyetértés és a hőn áhított béke, a melegség és a fény egyszerű, vigasztaló üzenetét hallották a néhány órája született dalban? A hallott ének visszahozta számukra az ínséges időkben a karácsony értelmét?

Feltételezhető, hogy a dal Tirolban futótűzként terjedt. Először a salzburgi só-

bányászok között vált népszerűvé. Azonban egyes feltételezések szerint a dal egy időre feledésbe merült, mígnem egy orgonajavító mester 1825-ben megtalálta, s 1833-ban, mikor *Lipcsé*ben dolgozott, karácsonykor előadta a művet. Ez azonban tévedés lehet, hiszen Gruber több feldolgozást és másolatot is készített a műről. Az eredeti kézirat azonban nem maradt fenn. 1995-ben fedeztek fel egy 1820 körüli időből származó kéziratot Mohr írásával, melynek tanúsága szerint a szöveg 1816-ban, a dallam 1818-ban született. Feltételezhető, hogy a dal kézírásos másolatokban terjedt, azonban ezeken nem szerepelt a szerzők neve, mivel féltek, hogy az egyházi vezetők rosszallóan tekintenek a gitárkíséretes énekre, mivel ebben az időben ez nem volt elfogadott.

Egy harmadik feltételezés szerint a karácsony után néhány héttel érkező, várva várt, tiroli orgonaépítő mester, *Mauracher* révén lett híres a dallam, aki Zillertalból érkezett. Meghallgatta, megtetszett neki és elkérte a kottát, hogy *Tirol*ba vigye, a zenerajongó laimachi Strasser kesztyűgyárosnak. Akkoriban Tirolban számos kereskedőcsalád élt. Utazásaik során rendszeresen adtak koncerteket is, többek között a már említett Strasser família is, akiket kifejezetten kedvelt utazóénekesként is igen nagyra tartottak. a Strasser család lipcsei fellépéséről a *'Leipziger Tagblatt'* című helyi napilap az 1832. december 15-i számában a következőképpen írt: *„Az énekesek [...] a kérésnek örömest eleget téve, elénekelték a 'Stille Nacht, heilige Nacht' című gyönyörű karácsonyi dalt."* Az előadásuk olyan nagy hatással volt a közönségre, hogy *„zajos sikert arattak a teremben jelen lévők körében."* A dal nem sokkal ezután jelent meg először nyomtatásban a *Vier ächte Tyroler Lieder* (Négy eredeti tiroli dal) című kottafüzetben. A salzburgi egyházi énekeskönyvbe 1866-ban került be.

A *fügeni Rainer* család tagjai is elismert utazó énekesek közé tartoztak. Közvetítésükkel jutott el a dal Amerikába, ők énekelték el 1839-ben *New York*ban. Majd a dal szárnyra kapott és *New Orleans, St. Louis, Pittsburg* és *Philadelphia* városait is meghódította.

A dal később az egész világon ismert lett. A katolikus és protestáns misszionáriusok minden kontinensre, többek között Ázsiába és Afrikába is elvitték. Több mint 300 nyelvre és dialektusra fordították le, karácsonykor ma már kétmilliárd ember énekli. Nem tudható, hogy hazánkban mikor vált közkedveltté, de feltételezhető, hogy már 1830-as években volt magyar szövege, később pedig újabb fordítások is megjelentek. Sok popénekes is előadta (*Enya, Mariah Carey, Bing Crosby, Elvis Presley, Susan Boyle, Christina Aguilera)*. Az UNESCO is elismerte alapvető kultúrkincs voltát: 2011-ben rákerült Ausztria nemzeti listájára, mint immateriális világörökség.

A dallam és a szöveg

A 'Csendes éj' szövege, mint már említettük két évvel korábban született, mint a dallam. Eredetileg hat versszakból áll. Jellemző benne a páros rímelés. A dallamban erősen érezhető Gruber szülőföldjének népzenei hatása. Az akkordikus gitárkíséret miatt alapvető építőeleme az akkordfelbontás. Ritmikája a gyermekek ringatására emlékezetet és az éjszaka bensőségét vetíti elénk. Ez az úgynevezett *pastoralé* (pásztori idillikus életet és dalvilágot eszményíti), vagy *siciliano* (ringatózó ritmus). A dallam több változatban él.

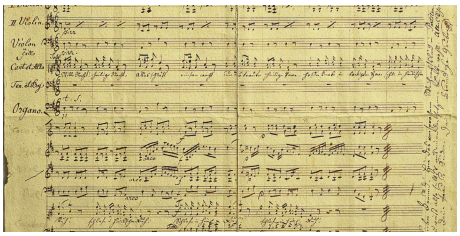

A karácsonyi csoda

1914 nyarán kitört az első világháború, vagy ahogyan akkoriban nevezték „nagy háború". A felek gyors győzelemben bizakodtak, s vallották: *„mire a falevelek lehullanak"*, a katonák hazatérnek. Azonban nem így lett. A háború elhúzódott. 1914 karácsonyát a nyugati fronton harcoló katonák a lövészárkokban töltötték. Szenteste azonban megtörtént a csoda! *Kurt Zehmish* német hadnagy ezt írta a naplójába: *„December 24-én megparancsoltam a katonáimnak, hogy karácsonykor nem lövünk az ellenségre. Lövészárkainkban gyertyákat gyújtottunk, s karácsonyfákat állítottunk fel. A britek előbb füstjelekkel, majd hangos szóval is visszajeleztek, hogy ők sem akarnak ránk lőni. Egész éjszaka ébren voltunk. Bajtársaimmal a 'Csendes éj' dalát énekeltük, mire a britek is velünk együtt dalolták azt a saját nyelvükön. Fegyvereinket hátrahagyva másztunk ki a lövészárkokat elválasztó senki földjére, ahol a brit katonákkal elvegyültünk. Közösen énekeltünk és egyre csak hálálkodtunk..."*

A frontvonal másik oldaláról *Edward Bart* brit százados így tudósított: *„Angolok, skótok, poroszok, szászok vonultak a senki földjére, és énekelték a jól ismert karácsonyi dalt. Hihetetlen volt... Ha ezt egy filmben látom, megesküdtem volna, hogy a jelenet egy giccses hamisítvány."*

Minden kétséget kizáróan megállapíthatjuk, hogy ezek a katonák ott és akkor, a fronton, 1914. karácsonyán megértették és megtapasztalták a *'Csendes éj'* által hirdetett békességet. Vegyünk hát példát mi is, s halljuk meg az angyalok glória-énekének nekünk szóló üzenetét: *„...földön békesség, és az emberekhez jóakarat."* (Lk 2,14b).

Angyal-Cseke Csaba
a Tatai Ref. Gim. 12. A – ev. hit. tanulója

H. Túri Klára

MEGVÁLTATLAN VALÓNK

(egy absztrakt festőre)
az ember
teremtettségben
magát megújítani
volt van s lesz
testképzettel
embertársa javára
becsületben
s egyéniségben
szétosztani
ha elmulasztotta volna
dirib-darab életére
feltámadást
hiába remélne

ám mert
úgy lehet
testképzetét mesterművé
visszaformálnia
s test s lélek hibáin
fennakadnia
minden javát termővé tennie
tetszik vagy sem
mindenkinek
művészi kötelme
kell legyen

öntudatlan
testképzetét
dirib-darabra szedve szét
lelkét folytonfolyt
korrigálva
s gyötrött szívét
cél-feladatként
Istennek ajánlva
az ember ősöktől vállalt
kötelességként
öntudattal kell fogadja
megváltottsága tudatába
mindenkinek
apránként előbb
s utóbb egészen
bele kell halnia

H. Túri Klára

HÁRFÁN DALLAMOL...

(kis-értéseimből)

Hárfán dallamol az ÉN
s dobbal ront belé EGOm
a két hangszál összeér
s indulhat a dáridó

Harc mely semmire se jó
el nem dönthető soha
szív s megérzés egyfelől
másfelől ész s formula

Mitől karácsonyfa a karácsonyfa?

Karácsonyfa szavunk kétszáz éve még a földesúr részére karácsonyi adóként szállítandó tűzifát jelentette. Mai jelentését a német *Weihnachtsbaum* tükörfordításaként nyerte, persze vannak más vélemények is: pl. *kerecsen* vagy *korcsun*.

Karácsony közeledtével szinte minden médium szimbólumszakértővé válik – ily módon is olvasottsági/nézettségi indexét növelendő – de sajnos sok tévinformáció, olykor sületlenség is elhagyja egy-egy cikkíró tollát, computerét. Azért mégsem kellene a népszerűségért "beáldozni" a tényszerűséget. Nézzük tehát a tényeket, s vizsgáljuk meg alaposabban karácsony jelképrendszerét!

Szimbólum és vallás

Szükségszerűen minden vallás kialakítja a maga jelképrendszerét, mert a szimbólum a legmagasabb értelmében metafizikai, azaz „természeten túli" igazságokhoz vezeti el az embert. Mivel az ember keresi létének magasabbrendű értelmét, ezért a hétköznapi valóságon túl megélhető igazságok jobb megértése végett jelképekhez köti. Az ember tehát azért hozta létre a szimbólumokat, hogy kifejezze velük a tudatosan megtapasztaltat, de másképpen kifejezhetetlent: az emberi tudatnak olyan állapotait és lehetőségeit, amelyre nincs szó, legfeljebb kép, jelkép – és ennek megértése már kulcs is lehet a megtapasztaláshoz.

Kezdjük a legfontosabbal: a színekkel!

A teremtés története ezekkel a szavakkal kezdődik: *„Legyen fény!"* A fény tehát kezdettől fogva a központban áll. Fény nélkül semmi sem nyilvánulna meg számunkra, a színek milliárdjai segítenek bepillantást nyerni a teremtettség tökéletességébe.

Az emberiség színek iránti fogékonysága, vonzódása bizonnyal épp oly ősi, mint történelme a földön. Így a szín története csaknem azonos az emberi kultúrák történetével. Minden kultúra létrehozta a maga sajátos szín-nyelvezetét, színrendszerét. Világunk megismerésének, meghatározásának igen fontos eleme a szín.

Már az Ószövetségben a szövetség sátrának építési szabálya (2 Móz 25-28. fejezetek) előírásokat tartalmaz a függöny és a papság ruhájának színéről is: *fehér, bíbor, jácintkék* és *karmazsinpiros* színeket kellett alkalmazniuk. "*Josephus Flavius, Philo* és *Szent Jeromos* e 4 színben a 4 elem jelképét látta: *fehér = föld, bíbor = víz (tenger), jácint = levegő, karmazsin = tűz.* E magyarázatot *Aquinói Szent Tamás* is átvette, de erkölcsi értékeket is kötött hozzá: *fehér = tisztaság, bíbor = vértanúság, jácint = mennyei honvágy, karmazsin = szeretet*. Ezt a négy színt vették alapul a liturgikus színek meghatározásakor is." – a Katolikus Lexikon szerint. Érdekesség: a liturgikus színeket a protestáns egyházak között csak az evangélikus, az anglikán és a metodista felekezetek használják.

Az "Isteni" színek

Arany – piros – fehér. Az arany az örökkévalóság, Isten dicsőségének a színe, a piros az életé, a szenvedélyes szereteté, a fehér az érintetlenség, a felhőtlen öröm és tisztaság jelképe, a tökéletesség legegyszerűbb kifejezési formája a transzcendenciára.

A Szentlélek, galamb-ábrázolásként *fehér*, a feltámadás színe is fehér, a szentséghez, Istenhez tartozás színe a fehér, gondoljunk csak Jézus példázatára, a mennyei vigasság fehér-ruhásaira, amikor is a fehér ruha a tisztaságot,szüzességet, a lélek győzelmét jelenti az anyag felett. A fehér a töretlen fény színe, csak a legelőkelőbbeket illeti meg, ez a papi ruhák alap-színe (alba) ezt viselték az ókorban papok és papnők, de a katolikusok pápájának a ruhája is fehér.

Az emberi színek

Az *ezüst* és a *kék*. Az ezüst a Holdat is jelképezi, ami visszatükrözi a Nap fényét, ahogyan az ember is erre hivatott el, hogy teremtményi voltának istenképűségében tükrözze Teremtője nagyságát.

Az ezüst és kék rokon-színek, ezek fejezik ki legjobban a távolságot, s az elvonatkoztatást. A kék bizonyos fokig eltávolít a közvetlen megtapasztalhatótól, valami más, valami messzi, ismeretlen, misztikus érint meg ezen keresztül bennünket. A kéken keresztül egy elérhetetlen világba pillanthatunk be. Mivel a kéknek ilyan erős az elmélyülésre indító ereje, ezért a fantasztikus filmek elengedhetetlen "alapszíne". A sötétebb tónusaiban válik intenzívebbé, ekkor nyilvánul meg legjellegzetesebben a lélekre gyakorolt hatása. Minél mélyebbé válik a kék, annál inkább felébreszti bennünk a vágyat a tisztaság és az érzékfeletti iránt.

És a zöld?

A lehetséges színek közül az abszolút zöld a legmegnyugtatóbb; nem tart sehová, nem társul mellé se öröm, se bánat, se a szenvedély hangja, nem követel semmit és nem hív sehová, ezért a zöldellő rét, növekvő élet, a megújulás, a bizalom, s a kereszténységben a *remény* színe. Mélyebb árnyalatai komoly, elgondolkodtató érzésekkel telítődnek.

Ki állított először karácsonyfát?

A legenda *Luther Márton* személyéhez köti a karácsonyfa-állítás hagyományát. A történet szerint egy téli estén hazafelé sétálva felpillantott az égre és gyönyörű látványban volt része: csillagok ragyogtak át fenyőfa ágain. Hazavitt egy

zöld ágat, amelyet otthon gyertyákkal díszített fel a csodás látvány emlékéül. Nem tudjuk, hogy mennyi a valóságalapja e történetnek, az viszont tény, hogy a 16. századi evangélikus közösségek voltak a karácsonyfa-állítás mai értelemben vett hagyományának első terjesztői.

Jóllehet a feldíszített fenyőfa egészen az 1800-as évekig nem jött divatba, utána kezdték csak a protestáns családok a szobába költöztetni az ünnepi fenyőfát – többnyire felfüggesztve –, hiszen általában 100-120 cm-es fenyőt választottak ki Jézus URunk születésének megünneplésére – a mennyezetig érő karácsonyfa állításának szokása Amerikában burjánzott el a 20. század legelején, s terjedt szét a világban.

A karácsonyfa-állítás lutheránus hagyományán a katolikusok előszeretettel gúnyolódtak, és azon élcelődtek, hogy a protestánsok vallása a karácsonyfára épül. Nem sokáig tudtak azonban csúfot űzni az ellentáborból, a 19. század végére már a katolikus családoknál is ott díszelgett a fenyőfa a nappaliban!

Téli májusfa?

Az örökzöld növények jelképek hordozói voltak már a kereszténység előtt is. Tiszteletük a germán, a római, az egyiptomi és a kelta kultúrában is ismert volt. Az életfa vagy a zöld ág életszimbóluma nem véletlenül kapcsolódik a különböző ünnepek népszokásaihoz, így a téli napfordulóhoz és a karácsonyhoz. Egyes nézetek szerint *325-ben a niceai zsinaton*, mások szerint *354-ben Liberius pápa* rendeletében döntöttek arról, hogy december 25-e, karácsony, Isten fiának, az emberré lett Jézus Krisztus születésének emléknapja az öröm, a szeretet, a békesség napja legyen.

A 16. századtól a faág mellett fatörzset, majd később egy egész fát állítottak Jézus születésének tiszteletére Németországban az evangélikusok.

A karácsonyfa nem csak az édeni tudás fáját jelképezi, de egyben az Örök Élet fájára (Krisztus golgothai keresztfájára) mutató szimbólum is. Az *alma* a bűnesetre utal, a *füzér* a kísértő kígyót, a gyertya fényei pedig *Krisztust*, a *Világ Világosságát* a testté lett Logosz-t jelképezik.

A fa tetejére helyezett csillag (nem ötágú, hanem 8-ágú, mert a 8-as az Krisztus száma!) az örömhírt jelenti. Klasszikus ábrázolásokon – amikor még nem a látvány volt az elsődleges, hanem az üzenet átadása – a betlehemi csillagot következetesen 8-ágúként jelenítették meg, s nem 5 vagy 6-ágú csillag vagy üstökösként...

Fenti természetes díszeket váltotta fel, vagy egészítette ki a 19. századtól iparilag előállított mindenféle látványos karácsonyfadísz (ezekért ma a gyűjtők ezereurókat fizetnek!) s innen indul diadalútjára a fényes papírba csomagolt szaloncukor; ami nálunk szinte hungaricummá vált. Egyes helyeken a fát még liszttel behintették, hogy a havat utánozzák – de ezeket az elemeket, az ezüst kis szánkótól a hóemberen át a mosolygós bohócig a karácsonyi ünneplés rokokó-fázisának, jelentéstartalom nélküli dísz-tobzódásnak tartom... Persze ettől még a gyerekek fantázia-világát serkentően lehet esztétikai értéke is.

Tény, hogy a díszítés az évszázadok során egyre gazdagabb lett, angyalt vagy más figurákat formázó kis kerámiák, színes üveggömbök igazi értékét az adta, hogy az örökölt régi díszek ott lehettek az újak mellett. A 19. században az arisztokrácia és a gazdag polgárság körében gyorsan elterjedt a karácsonyfaállítás szokása Európában.

De ki állított először karácsonyfát Magyarországon?

A források ugyan ellentmondanak egymásnak, hogy ki honosította meg e szép hagyományt itthon, de közel azonos időben már több családnál is felbukkant. Egyesek szerint az evangélikus *Mária Dorottya* württembergi hercegnő, *József nádor* harmadik felesége 1819-ben, mások szerint a hazai óvodahálózat alapítója, *Brunswick(Brunszvik) Teréz* grófnő állította az első karácsonyfát 1824-ben vagy 1828-ban a rábízott krisztinavárosi kisdedeknek. (Ez a legvalószínűbb!) Ugyanakkor *Podmaniczky Frigyes* báró szerint – aki terjedelmes naplójában ír gyermekkori karácsonyaikról – édesanyja, *jänckendorfi Nostitz Erzsébet* volt, aki először állított volna karácsonyfát hazánkban, az 1820-as évek közepén.

Tény, hogy néhány évtized leforgása alatt közismertté és közkedveltté vált e szokás, s az is hogy *mindhárom "karácsonyfa-állító" evangélikus* volt. A karácsonyfa állítás szokása – hála Istennek – ma már a nem-keresztény kultúrkörben is elterjedt. De miért is? A legnagyobb ok:

A jelképek kultúrákon átívelő egyetemessége!

Szimbólumot kisajátítíni nem lehet, legfeljebb más jelentéstartalommal tölthető meg.(Ezt előszeretettel tették/teszik is a hatalom emberei: pl. diktátorok!)

Számos ún. "pogány" elem is beépült a kereszténységbe, de ettől még nem váltak istentelenné a keresztények. A barokk templomok vastag falaiba bőven kellett az építőanyag, s ezért gyakran nem kímélték a római korból itt maradt szarkofágokat sem. Beépítve a többi tégla és kő közés a templom stabilitását szolgálták! Így vagyunk mi a jelképekkel is. Egy új, Krisztust hirdető katedrális építőelemeivé, részeivé váltak a nemegyszer évezredes szimbólumok.

Maga a nyelv is szimbólumrendszer, segít nekünk leképezni a körülöttünk lévő világot, a nyelv nélkül nem lennék képesek elmondani sem gondolatainkat, sem érzéseinket. Hála Istennek, hogy kaptuk a szó ajándékát, melynek segítségével a kimondhatatlan, felfoghatatlan, soha-nemlátott Istent is szívünkbe, lelkünkbe értelmünkbe zárhatjuk.

Ennek a logosz-csodának a megünneplésére kiváló alkalom a karácsony, a testté lett Logosz az "*incarnatio Dei*/Isten megtestesülése" világot körbeölelő örömünnepe. Bárcsak mindenkinek nem csak gazdag, hanem mindenekelőtt lelkiekben gazdagító karácsonya lenne!

fm

Weöres Sándor

Szép a fenyő

Szép a fenyő télen-nyáron,
sose lepi dermedt álom:
míg az ágán jég szikrázik,
üde zöldje csak pompázik.

Nagykarácsony immár eljő,
érkezik az újesztendő.
Míg a mező dermed, fázik,
a zöld fenyves csak pompázik.

Olvasd, linkeld!
Vidd el az otthonmaradtaknak!
Itt olvashatóak a korábbiak:
http://tata.lutheran.hu/ujsag_hirlevelek.htm

Jaj azoknak, akik házat házhoz ragasztanak, és mezőt mező mellé szereznek, míg hely sem marad másnak, *Ézs 5,8ab*

December van... és ádvent... Már hetek óta csokoládémikulások büszke serege figyelmeztet minket a polcokról: *Vigyázz, jön a karácsony!* Akarjuk vagy sem, megkezdődött a szervezett, össznépi decemberi élmény-vadászat ideje... A megfelelő, huncut eladói dramaturgiával hegyekbe-rakott áruk pszichológiai hatását kikerülni csak keveseknek sikerül. Akik magasabb tudatossággal élik életüket, még azok is többnyire csak akkor veszik észre, hogy "behúzták őket a csőbe", amikor a vásárlói hatásmechanizmus már az ő lelkükben is sikerrel munkálkodott, s valami különös erő sorba állította őket, hogy aztán vásárlóerejükkel némán áldozzanak a bevásárlócentrumok kassza-oltárainál.

Tetszik vagy sem, nemcsak élménytársadalomban élünk, de a gazdaságunk is élmény-gazdaság. Ugyanis nem kifogástalanul működő technológiát – keserű tapasztalat, hogy a modern 'dizájnos' kevesebb ideig bírja mint a régi 'csak' funkció-orientált –, hanem az *áruhoz hozzárendelt érzéseket* adják el nekünk, mi pedig készséggel vevők vagyunk rá! Jóllehet néhány hónapja még azt sem tudtuk az adott dologról, hogy létezik-e egyáltalán, s idővel "azon kapjuk magunkat", hogy a reklámok-szította lelkesedésünkkel mi is izgatottan keressük-kutatjuk a birtokolni kívánt árucikket... Nos, a 'történet' régi, csak a díszletek változtak...

Az ember ősi vágya a szerzésre minden kultúrában megtalálható, így már Ézsaiás próféta is pellengérre állítja azokat, akik *"házat házhoz ragasztanak, és mezőt mező mellé szereznek"*. De minek is? Minek is halmoz az egyik, míg a másiknak hely sem marad? Úgy néz ki, hogy a *"Leben und leben lassen"* életfilozófiája valójában sohasem működött rendesen, a véges földi kincsek igazságos elosztása mindig mítosz volt csupán.

Birtokolni valamit jó érzés, de aki csak a szerzésben leli örömét, azaz mindig csak kapni akar, az semmit nem fogott fel az élet értelméből. Az élet ugyanis adás és kapás, áldozathozatal és elfogadás. Az élet Isten által rendelt *ko-operáció*, azaz együttmunkálkodás: emberekkel, a természettel – *amit jelen pillanatban is esztelenül kizsákmányolunk(!).*

Isten az egységet nem vásárlói lázban égők táborában szeretné látni, hanem szeretettel egymásért felelősséget hordozók közösségében...

URam! Add, hogy ne váljak érzéseim bábjává, s engedd, hogy a Veled való közösségben életem tudatossága erősödjék! Add, hogy munkálni tudjam a Tőled kapott ajándékok által azt, ami kedves előtted! Ámen.

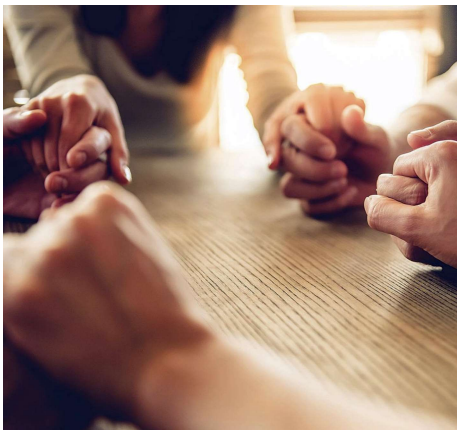

"...szüntelenül imádkozunk és könyörgünk értetek, hogy tökéletesen ismerjétek meg az ő akaratát minden lelki bölcsesség és belátás révén, hogy élhessetek az Úrhoz méltóan," *Kolossé 1,9b-10a*

Néhány tucat ember még köztünk él, fut és reménykedik, keresi a karácsonyi ajándékot férjének, feleségének vagy éppen gyermekeinek... még nem tudja, hogy ő már nem, csak gondosan előkészített ajándékai lesznek ott a fenyőfa alatt ezen a borzalmas karácsonyon... *Magyarországon 2017-ben 624 embert hiába vártak haza szerretteik* - közlekedési balesetben életüket veszítették.

Kell-e imádkozni? A választ mindenkinek magának kell megadnia. Sóhajtásnyi fohász, keresztvetés mint Krisztus győzelmi jele – egy és ugyanaz: *Uram, kezedbe teszem életemet!* Így (is!) "respektálom" az Istent, az Életet, a Halált, azaz a másik embert. Ha soha nem lépem túl egyetlen kilométerrel sem a megadott sebességet – jól teszem. Nem csak magamat védem ezzel. Fegyelmezett, KRESZ-t betartó magatartásommal talán a keresztződésben mögöttem álló autók valamelyikét állítom meg, melynek vezetője még gondolkodás nélkül átcsúszott volna a sárgaközeli piroson. De ezzel a "kényszerű" várakozásával ha nem is a következő, de talán a harmadik keresztződésben "késett le" egy balesetveszélyes pillanattól – lehet, hogy életet mentettem... Az imádkozás nyugalma tehát sosem hiábavaló, arról nem is szólva, hogy amit Isten ígér, azt be is tartja: "Kérjetek, s adatik nektek..."

Tökéletesen megismerni az Isten akaratát itt a földön csak tükör által homályosan lehet. Akkor minek is próbálkozzunk? Ne feledjük, *sokszor még a derengő fény* is életmentő iránymutatást adhat... Mi tehát a tökéletes ismeret? A bölcsesség! Salamon király ezt így fogalmazta meg: *"A bölcsesség kezdete az ÚRnak félelme."* Milyen egyszerű, s milyen az élet bonyolultságát is magába záró megállapítás ez! Tehát "csak" az Istent kellene "belelátni" – ez azonban nem szemüveg, vagy megvilágítás kérdése. Belátni, belehinni az Istent a mindennapjainkba ezt jelenti: *élni az Úrhoz méltóan*. Felülemelkedni boszszúságokra okot adó helyzeteken, szelídséggel viselni mások aroganciáját, s imádkozni értük, ott és rögtön abban a pillanatban, amikor kellemetlenség ér minket. Bárhol járok is, tapasztalom az élet fonákját: tolókocsiban ülő szomorú arcú embereket, üres tekintetű "kigyúrt testű" izomfelépítményeket – imádkozom, könyörgöm értük... Az eredményt nem látom, de tudom, hogy imádságcseppjeim ott vannak az Isten elé vitt fohászok óceánjában.

Uram, Istenem! Légy az úton levőkkel, vigyázz rájuk, hogy ők is vigyázhassanak másokra! Békétlenségemet pedig vedd el tőlem, s add nekem szereteted melegét, hogy Nálad megpihenhessen lelkem, s örömmel tudjam szolgálni embertársaimat! Ámen

Aki győz, azt oszloppá teszem az én Istenem templomában, és onnan nem kerül ki többé, felírom rá az én Istenem nevét. *Jel 4,12ab*

Az ókeresztény bazilikák építésekor a templom oszlopainak nevet is adtak, többnyire az apostolokét, hiszen ők voltak azok, akik apostoli munkájukkal "tartották" az egyház épületét. Győztes életük volt, hiszen a hagyomány szerint mártírkért halt meg mindegyik, kivéve János apostolt, akinek a magányosság keresztjét kellett hordoznia Patmosz szigetén, ahová száműzték.

Az oszlopokat később díszítették is, különböző faragványokkal. Odakerültek mindenféle furcsa, nem éppen bizalomgerjesztő "teremtmények". Egyértelmű volt, hogy ezek a szörnyecskék *(gnómo/gargoyl)* csakis az alvilág erőinek szolgálatában állhattak. Az Isten házában azonban mindenki "megszelídül", még az ördög csatlósai is szolgálják Istent, hiszen az oszlopon kiképzésük tartóelem-

ként is fungált. Milyen szép szavaknélküli szimbolikus-architektális üzenete ez a korabeli keresztény közösségeknek: *az Isten tervében a rossz is jóvá alakul*. Mi ez, ha nem az Isten gondviselő jóságába vetett hit kifejezése?

Tartani a terhet nem könnyű feladat. Aki családot alapít, az övéiért küzd naponta, az jól ismeri ezt. A másokért kiállás nehézségeit, a vezetés komplexitását jól érzik azok, akik egy-egy közösség élén járnak. A politikusi pálya elértéktelenedése annak a következménye, hogy az ember elfelejtette, hogy minden hatalom az Istentől van. Amikor ezt deklarálták, akkor azt akarták kifejezni: Ha hatalmad van, onnan felülről, akkor azt csak arra használhatod, amire Isten szánta, azaz: szolgálj vele. (A latin *minister* szó szolgát jelent.) Ebből következik, hogy szolgák közt az első a miniszterelnök (a miniszterek miniszterе)... Ha ez mégsem így alakul a történelemben, akkor a hatalommal nem éltek, hanem visszaéltek. Sámuel próféta is megmondta: *"Miért akartok magatoknak királyt? Azt akarjátok, hogy zsarnokoskodjon felettetek? Az ÚR a ti királyotok!"* De ők nagyon akartak egy királyt – maguk közül – meg is lett az eredménye...

Az életben azok győznek, akik hűségesek tudnak maradni. Hűségesen megmaradni csakis a Krisztustól tanult szeretet által lehetséges. Ebben az állapotban vagyunk képesek erőt nyerni hitünkből a mindennapok nehézségei között. A jézusi gondolatok világában vagyunk képesek hosszútávú, jó döntéseket hozni.

Karácsony van, s mindenki megszelídül egy kicsit. Megszólal – hacsak rövid ideig is – a vágy bennünk Isten felé. Sóhajaink a jobb, a teljesebb, az emberibb élet után nem teljesíthetetlen kívánság csupán, hanem megélhető valóság, ha beteljesülését az Istentől várjuk.

Uram! Szeretnélek követni, de oly sok minden van életemben, ami elvon engem követésedtől. Adj nekem hűséges szívet, hogy Benned megerősödjek, s cselekedni tudjam akartodat, s értelmet nyerjenek életem értelmetlenségei is. Vonzásodat enged megéreznem, hogy szereteted hiteles követévé válhassak a világban! Ámen

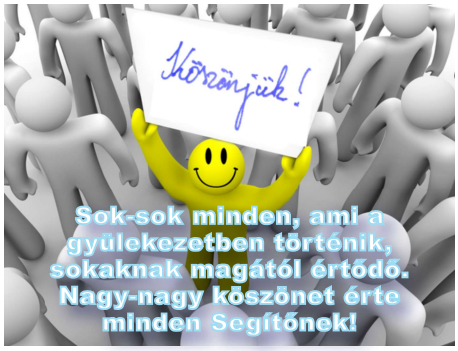

Az ÚR mindenkinek megfizet a maga igazsága és hűsége szerint,

1 Sám 26,23a

Régi megfigyelés: Mindenki megkapja a magáét... s ugyanígy ősrégi a hiedelem: ha többieknek nem is, nekem úgy is sikerül megúsznom! Hát nem. A bűnt mindig követi a büntetés, ahogyan a jó megcselekvését is a jutalom. Ha büntetés látszólag el is marad – a vétkes nem tudja, hogy Isten órája másképpen jár(!) –, a jót cselekvő rögtön megkapja jutalma nagy részét: *békességben, megelégedettségben, hiszen jót tenni, jó érzés*.

Az az igazság, hogy a hazugságok mindig nagyobbat ígérnek, mint ami egyáltalán lehetséges, s ezért különösen is tetszik a véges embernek, ha önnön lehetőségeit meghaladó dolgokról álmodozhat. Így hisszük el az élet nagy hazugságait: *"Isten nélkül mégiscsak könnyebb az élet, parancsai csak terhek, magam is tudom, hogy mit kell tennem az életemmel, jobb, ha a 'magam ura' vagyok!"* Aztán az idő bebizonyítja: a hitető hazugság hazugság maradt mindvégig, mert nem teljesültek az ígéretek. Ilyenkor jönnek a *"ha, akkor és ott"*-gondolatok! Ha még egyszer újrakezdhetném, akkor már Istennel együtt, az Ő akarata szerint csinálnám ezt az "egészet" -, de az idő kerekét visszafordítani nem lehet, az élet éppen attól fájdalmasan értékes és szép, hogy egyirányú...

Egyszóval: *amit megrendel(t)ünk, azért fizetünk!* Királyok és nagyurak, ma élő hatalmasok és mindazok, akik majd a jövőben kényúri elődeik mottóját valósítják meg az egyre nagyobb hatalomra törekvéssel, *fizetni(!) fognak vétkeikért, bűneikért*. Ha itt nem, akkor odaát... Ha persze nincs *'odaát'*, akkor teljesen mindegy, hogy hiszünk-e az isteni igazságszolgáltatásban vagy sem, de *ha... de, ha mégis van*... akkor már a puszta gondolat is, hogy "*a bűnöst a külső sötétségre vetik, ahol lészen sírás és fogaknak csikorgatása"* beleremegésre indítja a véges embert. Nos, ne legyen illúziónk, a halál közeledtével, amikor kezd megszűnni számunkra a világ – mert egyre inkább beszűkül az ember –, s már csak magunk vagyunk, no meg a JóIsten... akkor nem a haláltól, hanem a számonkéréstől való félelem elemi erővel veti fel a kérdést: *Mi van, ha mégis mindaz, amit tagadtam, az igaz?*

December van, s karácsony közeledtével ajándékozási lázban ég a fél világ... a "nagyobb öröm adni, mint kapni"-igazsága legalább évente egyszer győzedelmeskedik – bár a reklámokban gyakran hallani ilyesmit: *"Ajándékozza meg magát karácsonyra!"*... Buta ember! Hát nem tudod? Ha önmagadat "ajándékozod" meg, azt úgy hívják: *önszeretet*. Csak az az ajándékozás, amikor *másnak* adsz, – nem a máséból(!) –, hanem a *sajátodból*! Ha a magunkéból adunk magunknak, azt úgy hívják: *(el)fogyasztás*...

Isten az életünket illetően tapintatos, s nagyon "demokratikus", hiszen ki milyen utat választ magának, azon engedi őt járni. A rosszat lehet parancsra is tenni, de a jót kierőszakolni nem lehet, mert ha valaki kényszer hatására teszi a jót – ezt már a régiek is tudták –, abban bizony *"nem lesz sok köszönet"!* Karácsony vonzásában mindenkinek fel kellene tennie tehát a kérdést: *Mit adhatok, ami tartós, hasznos, s nem emészti meg a moly és a rozsda?* S ha valaki jól átgondolja ezt a valójában nem anyagi jellegű, de egzisztenciális, azaz létünket, annak minőségét alapvetően meghatározó kérdést, akkor rádöbbenhet, az életben a legnagyobb ajándék az istenadta lehetőség, hogy ezerarcúan szerethetünk...

URam! Oly sokszor vakká tesznek kívánságaim, s önzésem. Add URam, hogy Téged keresselek, meglássam akaratodat, s nap mint nap beláthassam, hogy csak Benned s Általad van tartalma, s célja az életemnek. Segíts meg mindnyájunkat, hogy újra szerethessünk s, hogy Világodban Veled együtt örvendezhessünk, s ne váljunk soha önnön sorsunk világtalanul bolyongó foglyává! Ámen

Nyílt nap az Evangélikus Hittudományi Egyetemen

November 14-én tartotta nyílt napját az *Evangélikus Hittudományi Egyetem*. A reggeli áhítaton az egyetem lelkésze *Réz-Nagy Zoltán* hirdetett igét, s a zenei szolgálatot az egyetem dicsőítő zenekara végezte. A délelőtt folyamán az egyetem főtitkára, *dr. Borókay Réka* tartott tájékoztatót az egyetem képzéseiről és a felvételi vizsgáról, melynek keretében az egyetem egy tanár és egy lelkész szakos hallgatója is beszámolt tapasztalatairól. A tájékoztatót követően a *Hallgatói Önkormányzat Kávéházában* személyesen is beszélgethettünk a hallgatókkal, és egy bemutatkozó videót is megtekinthettünk, mely betekintést engedett az egyetem életébe. Az alkalom további részében az egyetemi oktatásba nyerhettünk bepillantást. *Dr. Hafenscher Károly* „Gyakorlati Teológiai válaszok a 21. századi kihívásokra” és *Bódi Emese „Mire jó az egyháztörténet?”* című előadását hallgattam meg. Az ebédet követően *Réz-Nagy Zoltán* egyetemi lelkész vezetésével tekinthettük meg a kollégiumot.

Angyal-Cseke Csaba
a Tatai Ref. Gim. 12. A – ev. hit. tanulója

Tévedés

A maffia-főnök kiadja az ukázt az embereinek: *“Menjetek el a karakószörcsögi templomba és lopjátok el az oltárképet és az aranyozott barokk szobrokat! Holnaputánra kell a megrendelőnek...”*
Eltelik egy nap, és a két tolvaj megjelenik üres kézzel: *“Főnök, megelőztek! Bementünk, de az egész templom üres volt.”*
A főnök dühösen végignéz rajtuk.
- Idióták, a katolikus templom helyett már megint a reformátusba mentetek?

Biblia

Bemegy az újgazdag az antikváriushoz, nézegeti a könyveket. Egyszer csak így szól:
- Nem is tudtam, hogy itt ilyen régi könyveket árulnak. Nekem is volt egy régi Bibliám, valami Gut.,Gut. nemtommi adta ki.
A könyvtáros elfehéredik, reszketni kezd:
- Gutenberg?
- Igen, de mondom nagyon régi volt, és szakadt volt, hát eldobtam.
- Megőrült? Az a világ első nyomtatott könyveinek az egyike. Egy vagyont ér.
- Nem hiszem, mert minden második oldalát összefirkálta valami Luther Márton.

Hatodévben...

Beszélgetés *Szabó Beatrix* református teológával

A lelkészképzés részét képezi az ún. hatodévi gyakorlati képzés, melyet az erre minősített gyülekezeti lelkészekkel együttműködve végeznek úgy az Evangélikus, mint a Református Egyházban is. Így került a *Pápai Református Teológiáról Tatára* hatodévesként *Szabó Beatrix*, akivel a Református Gimnázium szokásos reggeli áhítata után maradtunk a templomban, hogy Bea néhány rövid kérdésemre válaszoljon.

Mi indított el a teológia irányába, s miért választottad a lelkészi hivatást?

A főiskolai tanulmányaim (idegenforgalmi-, és szálloda közgazdász szak – Szerk.) utolsó évében döbbentem rá, hogy engem Isten Igéjének tanulmányozása mindennél jobban érdekel. Ellenállhatatlan vágy támadt a szívemben erre, és Isten lehetővé tette, ami lehetetlennek tűnt előttem. A teljes idejű szolgálatra való elhívás sokáig érlelődött bennem, de egy ponton ráébredtem, hogy az Istennek való szolgálat nem áldozat, hanem kiváltság. Onnantól semmi mást el se tudtam volna képzelni. A gyülekezeti közösségem – *ez a Balatonalmádi Református Egyházközség* – részéről is kaptam bátorító jelzéseket, amelyek megerősítették bennem ezt a felülről jövő elhívást.

Említted legelső találkozásunkkor, hogy a “teológia” előtt már volt kapcsolatod a teológiával...

Igen... Amikor Angliában dolgoztam, akkor az egyik ismerősömtől hallottam egy ausztriai felekezetközi intézményi képzésről, aminek egy *Mittersill* nevű osztrák kis település adott otthont. Itt a teológia mellett a testvér-közösségi élet mindennapi megélésére esett a hangsúly.

Természetesen németül...

Nem, mivel szinte minden kontinensről voltak hallgatók, ezért a képzés nyelve az angol volt.

Hogyan látod, melyek a "legégetőbb" teológiai problémák a protestáns felekezetekben?

Ebben a *poszt-posztmodern* világban úgy látom, a legnagyobb veszélyt a liberális tanok terjedése jelenti. Ugyan jó pár éve annak, hogy *Mittersill*ben tanultam, de akkoriban fókusz-téma volt az azonosneműek egyházi esketése és a genderkérdés. A fő problémát abban látom, hogy elfeledtük Jézus Krisztus tanítását az Isten országáról. Ezért fontos lenne keresztyén hitünk bátor felvállalása, a szelíd, de határozott hitvallástétel amellett, hogy az igazság nem relatív, nem sok igazság létezik, hanem EGY abszolút igazság van. Jézus Krisztus mondja: *“Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, csakis énáltalam”* (Jn 14,6). Ehhez a hitvallástételhez szükség van az összefogásra a keresztyén felekezetek között.

Van-e már kedvelt területed az egyházi munka széles palettáján?

Az egyházi munka legkedvesebb, legszebb területe számomra az igehirdetés, az igei szolgálatok. Mindig is vonzott a tanítás, különösen a felnőtt katechézis, de közel áll hozzám a missziói munka is.

Miben látod az elkövetkező évek egyházi feladatait – mint ifjú Thimothea?

Az egyház feladata minden időben Krisztus evangéliumának hirdetése. Az üzenetünk ugyanaz, nem változott, de meg kell találni a hangot az új generációkkal, és el kell érni azt a réteget is, akik ma nagy számban ateistának vagy vallási közösséghez, felekezethez nem tartozónak mondják magukat, de valójában értékkereső emberek.

Személyes közelebbi, távolabbi tervek?

A legfontosabb most a hatodéves gyakorlatom sikeres abszolválása, beleértve jövő júniusban a teológiai szak-záróvizsgát is. Ha az Úr is úgy akarja, akkor szeretném utána ősszel letenni az Egységes Lelkészképesítő Vizsgát is. Hogy utána merre tovább, azt az Úristenre bízom.

Ő segítsen előtted álló feladataidban, s áldja meg felkészülésedet úgy a vizsgákra, mint arra a hivatásra, amire belülről, kívülről és “onnan felülről a Világosság Atyjától” kaptál elhívást!

Támogatás

Evangélikus Egyházközség Tata
számlaszáma:
63200119-14926282
Egyházfenntartói járulékát, adományait itt is tudjuk fogadni.
Támogatását köszönjük!